

Etelä-Savon maakuntaliiton talousarvio 2009 ja -suunnitelma 2009-2011

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITON
TALOUSARVIO 2009 JA
-SUUNNITELMA 2009-2011

**ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITON TALOUSARVIO 2009 JA
-SUUNNITELMA 2009-2011**

Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisu 94:2008
Teroprint

Painosmäärä 250 kpl
Mikkeli 2008

Etelä-Savon maakuntaliitto
Hallituskatu 3 A 50100 MIKKELI
puh. 015-321 130 email: info@esavo.fi faksi 015-321 1359

ISBN 978-952-5093-75-1
ISSN 1455-2930

SISÄLLYS

sivu

ESIPUHE	1
Etelä-Savon haasteet jatkuvat	1
ALUEKEHITYS JA OHJELMATYÖ	6
Aluekehitys- ja ohjelmatyön tavoitteet ja menettelytavat määritellään uudelleen	6
Uusiutuva Etelä-Savon -strategia kevätkuultuustoon	6
Maakuntaohjelman valmistelu painottuu vuoteen 2009	6
Totsussa valmistellaan esitykset valtion budjettiin	6
EU-ohjelmat pannaan toimeen maakuntatasolla	7
Uuteen ohjelmakauteen varaudutaan	8
Osaamiskeskusohjelmat vahvistavat innovaatiokärkeä	8
KOKO-ohjelma korvaa AKO- ja AMO-ohjelmat	8
Elinkeinoelämän ja innovaatiotoiminnan edellytyksiä parannetaan	9
EDUNVALVONTA JA KEHITTÄMISTYÖ	10
Edunvalvonnan merkitys korostuu	10
Kuntatalous ja palvelurakenteet tärkeitä kysymyksiä	10
koulutus ja tutkimus edelleen kehittämisen keskiössä	10
Laajakaistaan ja sähköisiin palveluihin parannuksia	11
Matkailu tarvitsee investointeja	12
Kulttuurialan yhteistyölle on tilausta	12
Kansanedustajia tavataan säännöllisesti	12
ALUESUUNNITTELU	13
Maakuntakaava hyväksytään kevätkuultuustossa	13
Seutukaavaa toteutetaan toistaiseksi	14
Jatkossa painopiste maakuntakaavan edistämiseksi	14
Etelä-Savon energiatoimiston toimintaan osallistutaan	15
Saimaan virkistysalueyhdistyksen hallinnointi liiton työnä	15
KANSAINVÄLINEN TOIMINTA	16
Venäjä-yhteistyö	16
Itä-Suomen EU-toimisto	16
Eurada - eurooppalaisten aluekehitysorganisaatioiden liitto	17
VOIMAVARAT STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI	18
Henkilöresurssit	18
Taloudelliset resurssit	22
Maakuntaliiton talousarvio	24
TALOUSARVIOEHDOTUKSEN PERUSTELUT	26
Talousarvion rakenne	26
Talousarvioon sisältyvät hankkeet	26
talousarvioesitys tehtäväalueittain	27
henkilöstöliite	
kuntien maksuosuustaulukko	

Esipuhe

Etelä-Savon haasteet jatkuvat

Yhdysvalloista alkanut kansainvälisen talouden laskusuhdanne koskettaa myös Suomea. Vuoden 2009 talousnäkömät ovat epävarmat. Vielä alkuvuodesta 2008 yritysten liikevaihdon kasvu oli 8 prosenttia, mutta pitkään jatkunut nousukausi taittui kesällä. Kalliin polttoaineen, inflaation ja korkeiden korkojen pahentama taloustaantuma koettelee Etelä-Savoakin.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) julkaisema maakuntien suhdannekatsaus toteaa kasvun hiljenevän erityisesti Itä-Suomessa. Täällä kärsitään eniten Venäjän kohoavien puutullien syventämästä metsäteollisuuden kriisistä. Pieksämäki on ilahduttava poikkeus. Etelä-Savolle ja koko Itä-Suomelle tärkeä 100 miljoonan euron ostosmatkailukeskus ei ole ainoa paikkakunnan yksityinen investointihanke.

Aluekehityksessä koko Itä-Suomi jää valitettavasti jälkeen muusta Suomesta. TEM:n katsauksen mukaan Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa työllisten ja työvoiman määrä on jo kääntynyt laskuun poismuuton ja ikääntymisen takia. Myös Kymenlaakson kehitys on ollut viime vuosina vaisua.

Parhaiten maakunnista ovat menestyneet Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa sekä Kanta-Häme, Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa. Erityisesti Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seudut kasvavat.

Elokuun lopun väestötilaston mukaan menetimme alkuvuonna 745 ihmistä. Muuttotappio (-242) on kuitenkin enemmän kuin puolittunut edellisvuodesta (-558). Silti maakunnan väkiluku jää vuoden 2009 alussa jo alle 157 000 henkilön. Etelä-Savossa väestön keski-ikä on 45 vuotta, mikä on selvästi maan korkein. Elokuun loppuun mennessä syntyi vain 861 lasta.

Pienimmät päästöt ja parhaat metsät

Vuonna 2007 Etelä-Savo rikkoi ennätyksiä puun ja kiinteistöjen myynnissä. Markkinahakkuiden arvo oli 283 miljoonaa euroa ja erityisesti lomasuuntojen kasvanut kysyntä mm. Venäjältä siivitti kiinteistökaupan 285 miljoonaan euroon, eniten koko Itä-Suomen maakunnissa. Puun ja asun-

tojen myynti hiipui alkuvuodesta 2008, lomakiinteistöjen kysyntä on sen sijaan jatkunut edelleen vilkkaana Etelä-Savossa.

Kotimaisen puuhuollon turvaamisessa Etelä-Savolla on – maan metsäisimpänä maakuntana – erityisvastuu. Hakkuita voidaan kestävästi lisätä maakunnan metsissä noin miljoonalla kuutiolla 2000-luvun keskiahakkuihin verrattuna. Lisähakkuut auttaisivat säilyttämään metsäteollisuuden työpaikkoja Itä-Suomessa, ja ne toisivat lisätuloja maakuntaan.

Asukasta kohti laskettu kansantulo on maakunnassa Kainuun jälkeen maan toiseksi alhaisin, mutta maan parhaiden metsien ja rantojen ansiosta Etelä-Savo on tosiasiasa vauraampi kuin mitä pelkät tulotilastot antavat ymmärtää.

Ympäristökeskuksen tuoreen tutkimuksen mukaan Etelä-Savo torjuu ilmastonmuutosta enemmän kuin aiheuttaa sitä. Hyvin kasvavat metsät nielevät enemmän kasvihuonekaasuja kuin mitä maakunnan teollisuus, maatalous, liikenne ja asuminen päästöjä aiheuttavat.

Saimaa ja muut järvet ovat lähes kauttaaltaan erinomaisessa kunnossa. Puhdas ja vähäpäästöinen, maailmanluokan kulttuuritapahtumistaan tunnettu Etelä-Savo on syystäkin Suomen vapaa-ajan asumisen ykkösmmaakunta. Näistä vahvuuksista maakunnan on syytä pitää kiinni ja olla ylpeä.

Liikenneolot kohenevat

Vuoden 2008 valtion tulo- ja menoarviossa, liikenneselonteossa ja hallituksen keväisessä kehysriihessä osoitettiin Etelä-Savon alueelle sijoittuviin liikennehankkeisiin yhteensä noin 313 miljoonan euron määrärahat. Jatkuvalle edunvalvonnalle on huolehdittava siitä, että hankkeet myös toteutuvat aikataulussaan. Vaikuttaminen seuraavan hallituskauden väyläpäätöksiin on aloitettava jo 2009.

Savonlinna – Huutokoski -rataosa korjattiin pääosin jo 2008 ja viitostien perusparannus Lusista Mikkeliin alkaa 2009. Savonlinnan ohitustien ja Laitaatsalmen syväväylän rakentaminen käynnistyy 2010. Metsäteollisuuden puuhuollon turvaamiseksi myönnettyistä alemman tieverkon lisärahoista merkittävä osa kohdistuu myös Etelä-Savoon.

Maakunnan liikenneoloihin on lähivuosina luvassa tuntuvaa kohennusta, mikä lisää Etelä-Savon houkuttelevuutta investointikohteena.

Alijäämät varjostavat kuntataloutta

Kuntien taloustilanne parani vuoden 2007 tilinpäätöstietojen mukaan aavistuksen ja myönteisen kehityksen odotetaan jatkuvan vuonna 2008. Etelä-Savon kuntatalous on kuitenkin edelleen selvästi muuta maata heikompi. Kertyneitä alijäämiä on 39,1 miljoonaa euroa eli 218 euroa asukasta kohti, toiseksi eniten koko maassa.

Heikko kuntatalous vie pohjaa tarvittavilta kehitysinvestoinneilta ja vaarantaa ennen pitkää kansalaisten tarvitsemat peruspalvelut. Kunta- ja palvelurakennemuutos on edennyt maakunnassa hitaasti, eikä riittäviä päätöksiä erityisesti terveys- ja sosiaalitoimen järjestämisestä ole toistaiseksi kyetty tekemään.

On ilmeistä, että asukkaiden palvelujen turvaamiseksi kuntatalous on saatettava kestävämmälle pohjalle. Se edellyttää sekä menojen hillintää ja omaisuusjärjestelyjä että päätöksiä palvelutuotannon rakenteellisista uudistuksista. Mitä ripeämmin tarvittavat ratkaisut syntyvät, sitä parempi. Kunnallisvaaleissa syksyllä 2008 valtakirjan saaneet kuntapäätäjät ovat paljon vartijoina.

Yksityisistä investoinneista käänne parempaan

Tietyistä myönteisistä signaaleista huolimatta on syytä toistaa vuoden 2008 toimintasuunnitelmaan sisältynyt varoitus:

”Uhkakuvana on itseään vahvistava negatiivinen kierre, joka johtaa pahimmillaan koko maakunnan elinvoiman ja itsetunnon menettämiseen. Jos emme onnistu lähivuosina muuttamaan kehityksen suuntaa, koko maakunnan olemassaolo voi vaarantua.”

”Emme voi olla tyytyväisiä tilanteeseen ja tyytyä erilaisiin tekosyihin tai selityksiin, miksi oma maakuntamme on jäänyt jälkeen muista. Aluekehityksestä vastaavana viranomaisena maakuntaliiton on otettava ohjat käsiinsä käänteen toteuttamiseksi.”

”Avain parempaan huomiseen on nykyistä vireämpi yksityinen yritystoiminta, elinkeinojen kaikinpuolinen elpyminen. Investoinneille ja viihtyisälle asumiselle on luotava suotuisat edellytykset uudessa maakuntakaavassa ja maakunnan päätösvallassa olevien rahojen suuntaamisella.”

Kasvua ja strategiaa tukeva maakuntakaava

Uusi maakuntavaltuusto hyväksyy ensimmäisessä kokouksessaan keväällä maakunnalle uuden strategian ja sen toteuttamisen kannalta avainasemassa olevan maakuntakaavan. Viihtyisä asuinympäristö, sujuvat liikennejärjestelyt ja suotuisat investointi- ja yritystoiminnan edellytykset yhdistyvät kaavassa kestäväen kehityksen mukaisiin alueiden käyttötavoitteisiin. Mahdollistava ja kasvuhakuinen maakuntakaava houkuttelee investointeja ja uusia asukkaita Etelä-Savoon. Kaavan tultua hyväksytyksi sen toteuttamisen edistäminen aloitetaan yhdessä peruskuntien kanssa.

Uusiutuva Etelä-Savo -strategiatyö päättyy valtuuston kevätkokouksessa strategia-asiakirjan hyväksymiseen. Strategian toteuttaminen alkaa hyödyntämällä sitä maakuntaohjelman valmistelutyössä sekä maakunnan viestinnän tehostamiseen tähtäävässä hankkeessa, joka toteutetaan yhteistyössä peruskuntien ja maakunnan elinkeinoelämän sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Strategian painotukset huomioidaan myös syksyn 2009 toteuttamissuunnitelmaneuvoittelussa ja kaikessa muussa vaikuttamisessa ja edunvalvonnassa. Maakunnan strategian pohjalta uudistetaan myös liiton viraston oma strategia ja organisaatio vastaamaan uusiutuvan Etelä-Savon tarpeita.

Entistä enemmän huomiota kiinnitetään Venäjä-yhteistyöhön, johon suunnataan voimavaroja myös yhdessä muiden Itä-Suomen maakuntaliitosten kanssa. Vuoden aikana ISBE Oy:n toimintaedellytyksiä parannetaan Pietarissa hankkimalla yhtiölle muun muassa ajanmukaiset tilat.

Itä-Suomen yhteistoiminta-alueelle vahva aloitus

Suomen aluehallinto uudistuu vuonna 2010. Maakunnan liiton valta ja vastuu lisääntyy ennen muuta strategisella tasolla. Maakuntaohjelman ohjaava vaikutus myös valtion aluehallintoviranomaisten työhön nähden korostuu. Koulutustarpeiden ennakoinnin vetovastuu siirtyy entistä selkeämmin liitolle. Myös aiemmin lääninhallitukselle kuuluneiden EAKR-varojen suuntaaminen tulee maakuntaliiton vastuulle eräiden muiden tehtävien ohella.

Valmiudet suurempaan vastuun kantoon on luotava ensi vuoden aikana. Tämä edellyttää henkilöstön kouluttamista ja myös toimenkuvien tarkistuksia osana viraston organisaation uudistamista. Liitto ja peruskunnat

antavat alkuvuodesta viralliset lausuntonsa valtion kahden viranomaisen aluejaosta sekä maakuntien yhteistoiminta-alueisiin kuulumisesta.

Etelä-Savo tavoittelee positiivista käännettä aluekehitykseen tehostamalla hallintoa ja kokoamalla Itä-Suomen maakunnat entistä tiiviimpään yhteistyöhön. Itä-Suomen vuoden 2008 huippukokouksen päätösten mukaisesti Etelä-Savo muodostaa yhteistoiminta-alueen siihen halukkaiden muiden itäsuomalaisten maakuntien eli Etelä-Karjalan, Kymenlaakson, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon kanssa. Valtion Itä-Suomen aluehallintoviraston pääpaikan tulee olla Mikkelissä, ja maakunnassa tulee olla lisäksi oma elinkeino-, liikenne- ja luonnonvarakeskus, jossa turvataan myös vahva ympäristöalan osaaminen.

Jotta uusi yhteistoiminta-alue voisi aloittaa toimintansa vuonna 2010 mahdollisimman tehokkaasti, Itä-Suomen yhteisistä suurista tulevaisuudenkysymyksistä tehdään kartoitus ja toimenpideohjelma jo vuoden 2009 aikana. Maakuntien oman asiantuntemuksen ohella työssä käytetään valtiovallan, yliopistomaailman ja elinkeinoelämän edustajia.

Ihmisten neuvokkuus suurin voimavara

Käännöparempaan edellyttää, että Etelä-Savo uusiutuu kaikilla rintamilla. Tavoitteenamme on yritteliäs ja ahkera, vauras maakunta. Kolme ”ämmää”, metsä, metalli ja matkailu, ovat vahvuuksiamme, joille muutakin kannattavaa yritystoimintaa voidaan rakentaa. Kaikissa niissä tarvitaan kuitenkin tutkimuksen tukemaa korkeaa teknologiaa ja ammattitaitoista, osaavaa henkilökuntaa. Siksi huolehdimme muun muassa ammattikorkeakoulun ja yliopistoyksiköidemme toimintaedellytyksistä.

Tärkein menestyksen tekijä sijaitsee kuitenkin korvien välissä, tiedoissa, taidoissa ja asenteissa. Savolainen neuvokkuus on mahtava voimavara, kunhan opimme sitä yksissä tuumin paremmin hyödyntämään. Kauna ja kauteus, keskinäinen epäluulo ja nollasummapeli sen sijaan kannattaa lähettää maakunnasta muualle, ilman palautusoikeutta.

*Matti Viialainen
Maakuntajohtaja*

Aluekehitys- ja ohjelmatyön tavoitteet ja menettelytavat määritellään uudelleen

Maakuntaliiton rooli aluekehitys- ja ohjelmatyön toimijana maakunnassa ja Itä-Suomessa määritellään toimintavuoden 2009 kuluessa uudelleen. Siksi määritellään uudelleen myös liiton aluekehitystyön tavoitteet ja menettelytavat. Uudelleenmäärittelyn taustana ovat ne muutospaineet, jotka nousevat aluehallinnon uudistamishankkeesta, maakuntien yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta ja Uusiutuva Etelä-Savo -strategiatyöstä. Vuoden 2009 aikana valmistellaan myös tarvittavat muutokset liiton tehtäväkenttään, organisaatioon ja resurssointiin.

Aluekehityksen ennakkointia ja seuranta vahvistetaan, ja ohjelmamenettelyä ja ohjelmien vaikuttavuutta parannetaan. Maakuntaliiton roolia maakunnan kehittämisen tahdonmuodostajana ja aluekehitysviranomaisena sekä ohjelmien laadintaan ja toimeenpanoon liittyvän yhteistyön kokoajana vahvistetaan ja selkeytetään niin maakunnan sisällä kuin Itä-Suomen maakuntien tulevalle yhteistoiminta-alueella.

Uusiutuva Etelä-Savo -strategia kevätvaltuustoon

Uusiutuvan Etelä-Savon visio ja strategia – eli maakuntasuunnitelma – valmistellaan siten, että uusi maakuntavaltuusto voi hyväksyä sen ensimmäisessä kokouksessaan keväällä 2009. Strategiaprosessissa kiteytyneitä uusia linjauksia otetaan jo ennen lopullista päätöksentekoa huomioon maakuntakaavan valmistelussa, uuden maakuntaohjelman laadinnassa, keskeisten rahoitusohjelmien ja hankkeiden toimeenpanossa sekä maakunnan edunvalvonnassa, markkinoinnissa ja viestinnässä.

Maakuntaohjelman valmistelu painottuu vuoteen 2009

Aluekehityslain mukaan ulkopuolisen arvioijan tulee arvioida maakuntaohjelman toteutumista kerran joko ohjelmakauden kuluessa tai sen päätyttyä. Maakuntaliitto teettää voimassa olevan maakuntaohjelman 2007–2010 arvioinnin siten, että se valmistuu tammikuun 2009 loppuun mennessä. Näin arvioinnin tulokset saadaan käyttöön uuden ohjelman valmisteluun heti työn alkaessa. (Arvioinnista on pyydetty tarjoukset kolmelta konsultilta 1.10.2008 mennessä. Arvioinnin suorittaja valitaan lokakuussa. – Tilanne päivitetään ennen valtuustokokousta.)

Työ- ja elinkeinoministeriö on aikaistanut vuosia 2011–2014 koskevan maakuntaohjelman laadintaa puolella vuodella. Tästä johtuen uusi ohjelma esitellään maakuntavaltuustolle jo keväällä 2010. Uuden maakuntaohjelman laadinta käynnistyy vuoden 2009 helmikuussa. Ohjelman valmisteluun varataan riittävästi aikaa, jotta maakunnan toimijat voivat laajasti ja aidosti osallistua työhön. Ohjelman ympäristövaikutukset arvioidaan ns. Sova-lain mukaisesti (laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista).

Maakuntaohjelma-prosessiin sisällytetään uuden Alueellinen kilpailukyky- ja koheesio-ohjelman eli KOKO-ohjelman laadinta maakunnassa.

Totsussa valmistellaan esitykset valtion budjettiin

Maakuntaliitto valmisteleekin maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman (Totsu) tiiviissä yhteistyössä valtion aluehallinnon kanssa. Toteuttamissuunnitelma sisältää maakunnan keskeiset talousarvioesitykset valtion budjettiin vuodelle 2010 ja kehysbudjettiin vuosille 2011–2014.

Toteuttamissuunnitelman laadinta ja sen neuvottelumenettelyt muuttuvat aluehallintouudistusten myötä. Valmistelussa korostuu yhteistyö TE-keskuksen kanssa. Jatkossa painottuu erityisesti kytkös TE-keskuksen tulossuunnitteluprosessiin. Ministeriöt ja maakunnat käyvät näillä näkymin toteuttamissuunnitelman neuvottelut jo ensi vuonna maakuntien yhteistoiminta-alueiden puitteissa, mikä tuo valmisteluun sekä sisällöllisiä että aikataulullisia haasteita. Itä-Suomen maakunnat tosin testaavat yhteistyötä jo vuonna 2008 käytävissä neuvotteluissa.

Toteuttamissuunnitelman vaikuttavuus paranee, kun valmistelu ja neuvottelut kytkeytyvät aiempaa tiiviimmin ministeriöiden, erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön, tulosneuvotteluihin. Toteuttamissuunnitelman rooli maakuntaliiton edunvalvonnallisena asiakirjana korostuu. Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden ja hankkeiden rahoitus on keskeisellä sijalla liiton edunvalvonnassa.

Osana maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmaa laaditaan maakunnan yhteistyöasiakirja eli EU:n rakennerahasto-ohjelmien vuosibudjetti (ks. EU-ohjelmien toimeenpano).

EU-ohjelmat pannaan toimeen maakuntatasolla

Maakuntaohjelmaa toteuttavista rahoitusohjelmista Etelä-Savolle merkittävimmät ovat EU:n kilpailukyky- ja työllisyystavoitteeseen kuuluvat rakennerahasto-ohjelmat: Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) Itä-Suomen toimenpideohjelma sekä Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toimenpideohjelman Itä-Suomea koskeva osio. Kaakkois-Suomea ja Pietaria ja Leningradin aluetta koskeva EU:n naapurisuusohjelma (ENPI) puolestaan edistää maakunnan Venäjä-yhteistyötä.

EAKR- ja ESR-ohjelmien kautta maakuntaan tulee EU:n rakennerahastovaroja ja valtion rahoitusosuutta ohjelmakaudella 2007–2013 keskimäärin noin 30 miljoonaa euroa vuodessa. Rahat käytetään hankkeisiin, jotka muun muassa kehittävät yritystoimintaa, vahvistavat osaamis- ja innovaatorakenteita ja -toimintoja sekä parantavat maakunnan saavutettavuutta ja vetovoimaa.

Itä-Suomen EAKR-ohjelman koordinoituvastuu kuuluu maakuntaliitoille. Ohjelmayhteistyötä varten maakuntaliitot ovat asettaneet ohjelmatyöryhmän ja sopineet yhteistyömenettelyistä. Itä-Suomen maakunnilla on lisäksi yhteinen ohjelmakoordinaattori Kainuun maakunta-kuntayhtymässä. Itä-Suomen maakuntaliitot osallistuvat keskeisesti Itä-Suomen EAKR-ohjelman seurantakomitean työskentelyyn ja vastaavat suurelta osin seurantakomitean sihteeristövalmistelusta.

ESR-ohjelman valtakunnallisessa seurantakomiteassa Etelä-Savon maakuntaliitto edustaa koko Itä-Suomea ja myös Pohjois-Suomea. Maakunnalla on edustus myös Kaakkois-Suomen ENPI-ohjelman valintakomiteassa ja hallintokomiteassa.

EU-ohjelmien toimeenpanossa keskeiset päätökset tehdään maakuntatasolla. Maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kautta liitolla on keskeinen vastuu EAKR- ja ESR-ohjelmien toimeenpanosta ja yhteensovittamisesta. MYR hyväksyy vuosittain maakunnan yhteistyöasiakirjan eli EAKR- ja ESR-ohjelmien budjetin. Yhteistyöasiakirja määrittelee, mihin tarkoitukseen, minkä verran ja minkä rahoittajaviranomaisen kautta ohjelmärahoitusta voidaan käyttää. Yhteistyöasiakirja valmistellaan osana maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmaa. Etelä-Savossa MYR myös käsittelee suurimman osan EU-osarahoitteisista kehittämishankkeista. Maakuntaliitto toimii MYR:n ja sen sihteeristön ”kotipesänä” ja vastaa yhteisten asioiden valmistelusta ja kokoamisesta.

Maakuntaliitto on myös yksi EAKR- ja ESR-ohjelmien rahoittajaviranomainen. Liitolle on osoitettu vuosittain noin 4,5 miljoonaa euroa myöntövaltuutusta, joka on tarkoitettu EU:n rakennerahasto-ohjelmahankkeisiin. Rakennerahasto-ohjelmien hallinnointiin ja hanketyöhön liitto saa rahoitusta myös ohjelmien ns. teknisestä avusta.

Uuteen ohjelmakauteen varaudutaan

Maakuntaliitto on aktiivisesti mukana valmistelutyössä, joka liittyy EU:n seuraavan ohjelmakauden 2014–2020 rakennerahastoratkaisuihin. Itä-Suomen EU-toimisto Brysselissä on keskeinen toimija ja kanava sekä EU-instituutioiden että muiden jäsenmaiden alueiden suuntaan. Liitto jatkaa edelleen myös suoraa yhteydenpitoa EU-komissioon, erityisesti aluepolitiikan pääosastoon Regioon. Liitto seuraa ja osallistuu eri foorumeilla erityisesti EU:n Itämeri-strategian valmisteluun. Liitto tekee alue- ja rakennepolitiikka-asioissa tiivistä yhteistyötä muiden Itä-Suomen maakuntien ja aluekehitysasioista vastaavan työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Itä-Suomen maakuntaliitot pohjustavat pohjoisten harvaan asuttujen ja syrjäisten alueiden tulevaa rakennerahastoratkaisua myös ko. alueista koostuvan ns. NSPA-ryhmän puitteissa. Valmistelussa käytetään yhteispohjoismaisen tutkimuslaitoksen Nordregion asiantuntemusta. NSPA-ryhmä käy jatkuvaa vuoropuhelua EU-komission kanssa.

Eurooppalaisten aluekehitysorganisaatioiden liiton Euradan jäsenenä maakuntaliitto voi myös vaikuttaa EU-politiikkojen sisältöön. Eurada toimii kuitenkin voimakkaammin esimerkiksi pk-yrityspolitiikan ja innovaatiopolitiikan foorumina kuin alue- ja rakennepolitiikan edunvalvojana (ks. kansainvälinen toiminta).

Osaamiskeskusohjelmat vahvistavat innovaatiokärkeä

Alueiden kehittämislain mukaista osaamiskeskusohjelmaa toteuttaa koko maassa kolmetoista osaamisklusteria ja 21 osaamiskeskusta. Osaamisklusterit toimivat nykymuotoisessa osaamiskeskusohjelmassa alueiden välisen yhteistyön kehittämisalustoina. Klusteripohjainen toimintamalli mahdollistaa hajallaan sijaitsevien kansallisten kehittämisresurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Mikkelin seudun materiaalitekniikan osaamiskeskus on mukana nanoteknologian osaamisklusterissa sekä uusiutuvan metsäteollisuuden osaamisklusterissa. *Savonlinnan seudun osaamiskeskus* on mukana matkailun ja elämystuotannon klusteriverkostossa, jossa sen erityisala on sähköinen liiketoiminta. *Savonlinnan ja Varkauden seutujen metsäteollisuusosaajat* koordinoivat puolestaan 'kuidut–energia–linkaari'-teeman kehittämistoimia. Niitä toteutetaan metsäteollisuusklusterissa yhtenä Kaakkois-Suomen osaamiskeskuksen erityisosaamisalana.

Työ- ja elinkeinoministeriö osoittaa perusrahoituksen osaamiskeskusohjelmille maakuntaliiton kautta. Etelä-Savossa maakuntaliitto osallistuu maakunnan molempien osaamiskeskusten ja Savonlinnan kuituteknologian osaamisalan perusrahoitukseen. Perusrahoitus on tarkoitettu osaamiskeskusten hallinnointiin ja hankevalmisteluun sekä osaamiskeskusten yhteisten hankkeiden tai alueellisten kärkihankkeiden osarahoitukseen.

KOKO-ohjelma korvaa AKO- ja AMO-ohjelmat

Vuoden 2010 alusta käynnistyy Alueellinen koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO). Nykyisistä alueellisen kehittämisen erityisohjelmista siihen

sulautuvat aluekeskusohjelma (AKO) ja maaseutupoliittisen erityisohjelman alueellinen osio (AMO) sekä saaristo-ohjelman paikallinen ja alueellinen toteuttaminen. KOKO-ohjelma on alueiden kehittämislain mukainen valtioneuvoston aluepoliittinen erityisohjelma. Ohjelman keskeisin tavoite on parantaa aluekehitystyön toimintatapoja. Ohjelma jäsentyy maakunnittain, ja se on osa maakunnallista suunnittelu- ja aluekehittämisjärjestelmää.

KOKO-ohjelmaan haetaan keväällä 2009 ohjelma-kaudeksi 2010–2013. Syyskuussa 2008 työ- ja elinkeinoministeriö lähetti kuntiin kyselyn, joka kartoittaa sekä ohjelmaan hakeutuvia, kuntien muodostamia paikallisia toiminta-alueita että alustavasti myös ohjelman sisältöä. Vuonna 2009 toteutetaan vielä aluekeskusohjelman, alueellisen maaseutuosion ja saaristo-ohjelman toimenpiteitä. – AKO:n, AMO:n ja uuden KOKO:n rahoitus osoitetaan maakuntaliiton kautta.

Maakuntaliitto on osallistunut sekä kansallisen maaseutupoliittisen kokonaisuohjelman että EU-osarahoitteen maaseutuohjelman valmisteluun ja on mukana edistämässä niiden toimeenpanoa. Maaseutupoliittiselle kokonaisuohjelmalle ja saaristo-ohjelmalle ei ole osoitettu omaa rahoitusta, vaan niiden sisältöjä edistetään muun muassa EU:n maaseuturahoituksella, rakennerahasto-ohjelmilla ja maakunnan kehittämisrahoituksella.

Elinkeinoelämän ja innovaatiotoiminnan edellytyksiä parannetaan

Maakuntaliitto määrittelee yhteistyökumppaniensa kanssa maakunnan elinkeino- ja innovaatiopolitiikan keskeiset linjaukset. Maakuntaliitto kehittää myös yhdessä TE-keskuksen kanssa yritys- ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja palveluja. Liiton

rooli on ensisijaisesti valmistella ja rahoittaa maakunnan keskeisten toimialojen kehittämishankkeita. Lisäksi liitto valvoo maakunnan etua yritystoimintaa ja elinkeinoelämää koskevissa lainsäädäntöhankkeissa ja politiikkalinjauksissa.

Innovaatiotoiminnan kehittämisessä liitto tekee tiivistä yhteistyötä Tekesin ja alueen tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden kanssa. Vuonna 2009 laaditaan Yritys-Suomen innovaatiotyöryhmän ohjauksessa maakunnan innovaatiotoiminnan toimitasuunnitelma, joka täsmentää sekä kansallista että Itä-Suomen innovaatiostrategiaa.

Edunvalvonta ja kehittämistyö

Edunvalvonnan merkitys korostuu

Edunvalvonnan merkitys maakuntaliiton työssä on jatkuvasti korostunut. Edunvalvonta on laaja-alaista ja kytkeytyy kiinteäksi osaksi erityisesti maakuntajohtajan ja muun maakuntaliiton johdon työtä. Edunvalvonta ei ole yhden yksikön vastuulla olevaa, vaan jokaisella on edunvalvontavastuuta omien tehtävälueidensa osalta.

Osa liiton kehittämis- ja edunvalvontatyötä on huolehtia siitä, että hallituksella on säännöllisesti käytettävissään ajantasainen tieto maakunnan keskeisten asioiden tilasta ja arvio mahdollisesti tarvittavista toimista (ns. edunvalvontamatriisi).

Toimintavuosi 2009 on monilla tavoin muutoksen vuosi. Maakuntavaltuusto ja -hallitus aloittavat uudet toimikautensa, aluehallinto uudistuu, maakuntien yhteistyöalueet muodostuvat, maakunnan strategia valmistuu, maakuntakaava hyväksytään, uutta tulevaa EU:n rakennepolitiikkaa linjataan, Venäjä-strategiaa toteutetaan, koulutuksen kenttä uudistuu ja monia muita yksittäisiä, strategisesti tärkeitä asioita on esillä. Maakunnan kuntien talouden vahvistamisessa on edelleen suuria haasteita, ja kunta- ja palvelurakennemuutokseen (Paras) liittyen on tehtävä tärkeitä päätöksiä.

Kaikki tämä merkitsee sitä, että edunvalvonnassa ja kehittämistyössä tulee löytää uusia toimintatapoja. Oman työn sisältöjä on kehitettävä, ja on kyettävä hahmottamaan asioita maakuntaa laajemmissa kokonaisuuksissa. Tämän laajemman kokonaisuuden pohjalta ja yhä nopeammin muuttuvassa toimintaympäristössä on kyettävä arvioimaan oman maakunnan kehittämisen tarpeita ja vaihtoehtoja sekä suunnattava edunvalvonta oikeisiin asioihin ja kohteisiin.

Kuntatalous ja palvelurakenteet tärkeitä kysymyksiä

Maakuntaliiton toiminnassa näkyvät edelleen keskeisinä kuntatalouteen ja palvelurakenteisiin liittyvät asiat maakunnallisina edunvalvonta- ja yhteistyökysymyksinä.

Kuntien antamien selvitysten pohjalta keväällä 2009 selkiytyy se, millä tavoin palveluiden järjestäminen Etelä-Savossa organisoidaan (kuntaliitokset, yhteistoiminta- alueet). Keskeisiä arviointikriteereitä ovat paitsi tehokkuuden vaatimus myös palvelujen laatu ja saavutettavuus.

Etelä-Savon maakuntaliiton teettämä selvitys maakunnan optimaalisesta kunta- ja palvelurakenteesta valmistuu vuoden 2008 loppuun mennessä. Selvityksessä tehtyjä esityksiä voidaan käyttää apuna palvelujen järjestämisessä.

Kunnallistaloudessa edunvalvonta kohdistuu ennen kaikkea kuntien valtionosuusuudistuksen valmisteluun. Etelä-Savon kunnille on keskeistä, miten uudistus huomioi ikärakenteen ja maakunnalle tyypillisen harvan, mutta kauttaaltaan asutun rakenteen ja miten kuntien välisiä tuloeroja voidaan tasata.

Koulutus ja tutkimus edelleen kehittämisen keskiössä

Koulutus ja tutkimus säilyvät aiempien vuosien tapaan maakunnan edunvalvonnan ja kehittämistyön keskiössä. Osaaminen on tärkeä kansallinen ja alueellinen kilpailutekijä, ja maakunnallisten osaamisrakenteiden vakiinnuttaminen ja tukeminen edellyttävät niin edunvalvonta- kuin kehittämistoimia.

Tavoitteena on nostaa Etelä-Savon väestön alhaista koulutustasoa ja korjata niitä korkeakoulutuksen,

tutkimuksen ja innovaatorakenteiden puutteita, jotka hidastavat elinkeinoelämän kehitystä. Tämä edellyttää pitkäjänteisiä ja riittäviä toimia osaamisrakenteen vahvistamiseksi ja kehittämiseksi. Rakenteelliset muutokset kohtaavat kaikkia koulutusasteita, ja maakunnassa on tärkeää löytää yhdessä sellaisia ennakkoluulottomia ratkaisuja, jotka ylläpitävät ja kehittävät koulutuspalveluiden monipuolisuutta, saavutettavuutta ja laatua.

Opetusministeriö julkisti maaliskuussa 2008 korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat vuosille 2008–2011. Koulutuksen rakenteissa onkin odotettavissa lähivuosina merkittäviä muutoksia. Etelä-Savossa yliopistoyksiköiden roolia ja olemassaoloa voidaan joutua tarkastelemaan uudessa valossa, erityisesti kun EU-rahoitus vähenee.

Maakuntaliitto valmistele laajassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa maakunnan omaa *koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaa 2015*. Suunnitelma määrittelee painopisteet koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi ja suuntaa maakunnan käytettävissä olevaa rahoitusta. Tavoitteena on turvata maakunnan kilpailukykyä.

Etelä-Savon kehittämisedellytysten kannalta on tärkeää, että maakunnassa olevissa yliopistoyksiköissä säilyy ja vahvistuu opetusta ja tutkimusta. Maakunta on panostanut merkittävästi tutkimuksen syntymiseen ja vahvistamiseen. Näiden panostusten vaikutuksiin ja osaamisen pysyvyyteen maakunnassa kiinnitetään erityistä huomiota. Myös yliopistojen edellytetään panostavan maakuntaan nykyistä enemmän.

Mikkelin ammattikorkeakoulu on valinnut strategiseksi yhteistyökumppaneikseen Kaakkois-Suomen korkeakoulut. Työjakoa toteutettaessa maakunta on tukemassa omien yksiköiden kilpailukykyä. Myös

ammattikorkeakoulun asemaa vahvana alueellisen soveltavan tutkimuksen ja tuotekehityksen yksikkönä tuetaan.

Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa toteutetaan Mikkelin ja Pieksämäen seudun oppilaitosten fuusio. Maakunta varautuu toimintakentän muutoksiin koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa. Myös lukioverkoston tuleviin muutoksiin on tärkeää varautua ennakolta. Tähän liittyen valmistellaan arvio lukioverkon tulevaisuuden vaihtoehtoista.

Laajakaistaan ja sähköisiin palveluihin parannuksia

Maakunta näkee erittäin merkityksellisenä, että laajakaista- ja puhelinverkon kattavuus takaa kaikille maakunnan asukkaille tasavertaiset mahdollisuudet tietoyhteiskunnan palveluihin. Haluamme, että valtioneuvosto nopeuttaa yleispalveluvelvoitteen aikataulua. Tietoyhteiskunnan palveluiden saatavuutta pyritään edistämään valtioneuvoston linjausten mukaisesti. Maakunnassa toteutetun laajakaistahankkeen kautta laajakaistayhteys toimii noin 98 prosentissa talouksista.

Maakunta pyrkii jatkossa edistämään laajakaistayhteyksien nopeuksien nostoa ja erityisesti julkisten sähköisten palveluiden tuotantoa. Liitto arvioi yhdessä kuntien kanssa, miten nopeiden yhteyksien kysyntä kehittyy ja millaiset ovat yleisen televerkoston kehittämistarpeet. Arvioinnissa otetaan huomioon maakunnan väestö- ja aluekehitys Arvioinnin pohjalta liitto käynnistää valmistelutyön, jonka tavoitteena on saavuttaa sadan megabitin nopeus vuonna 2015. Se on kansallisen laajakaistastrategian esittämä tavoite.

Laajakaistayhteyksien parantuessa panostetaan jatkossa aikaisempaa enemmän sähköisiin palveluihin.

Yksityinen sektori huolehtii omista toimintaedellytyksistään. Myös julkinen sektori on entistä vakavammin vahvistamassa omia sähköisiä palveluitaan. Vuoden 2009 aikana arvioidaan erityisesti sähköisten palveluiden kehittämistarpeita maakunnan kunnissa.

Matkailu tarvitsee investointeja

Maakuntaliitto vahvistaa omilla toimillaan matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä sekä valtakunnallisen matkailustrategian että *Etelä-Savon matkailun kehittämissuunnitelman* mukaisesti. Keskeinen toimintaa ohjaava tekijä on vuonna 2008 hyväksytty *Etelä-Savon matkailun ohjelmasuunnitelma*, jossa maakuntaliitto, Etelä-Savon TE-keskus ja Etelä-Savon ympäristökeskus ovat linjanneet matkailuun suunnattavaa rahoitusta yksityiskohtaisesti vuosille 2007–2010. Vuonna 2009 matkailun kehittämispainopisteet ovat ohjelmasuunnitelman mukaisesti tuotekehitys, kansainvälinen markkinointi ja investointien edistäminen (erityisesti *Savonlinnan seudun master plan*).

Maakunnan matkailuluvut eivät ole kehittyneet odotetusti. Venäläisten matkailijoiden määrän kasvu on kompensoinut sitä, että matkailijaluvut erityisesti saksakielisistä maista ovat vähentyneet. Yhteisillä kehittämistoimilla tavoitellaan sekä matkailijamäärän kasvua että matkailurakenteen monipuolisuutta. Venäläisten matkailijoiden määrän odotetaan edelleen kasvavan, ja tämän kohderyhmän tarpeisiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Maakuntaliiton tavoitteena on edistää matkailun kehitystä ja luoda edellytykset myönteiselle kasvumapiirille ja investoinneille. Keskeinen kanava tässä työssä on maakuntaliiton vetovastuulla toimiva matkailun rahoittajatiimi. Rahoittajatiimi linjaa matkailun painopisteitä ja ohjaa rahoitusta strategisten

suuntaviivojen mukaisesti. Keskeistä on pitää yllä yhteyksiä matkailuelinkeinon edustajiin ja koota yhteen toimijakenttää. Tätä tavoitetta varten maakuntaliitto isännöi ns. matkailun neuvottelupöytää, joka kokoaa säännöllisesti matkailuelinkeinon keskeiset tahot keskustelemaan ja pohtimaan kehitysnäkymiä. Tilaisuuteen osallistuu sekä rahoittajaviranomaisten ja kuntakentän että yksityisen sektorin edustajia.

Kulttuurialan yhteistyölle on tilausta

Kulttuurin toimialalla maakuntaliitto edistää maakunnallista yhteistyötä kulttuuriasiain neuvottelukunnan avulla. Neuvottelukunnan tehtävänä on kulttuurialan asiantuntijaelimenä seurata ja edistää alan kehitystä maakunnassa ja alueen kunnissa, edistää ns. luovien rajapintojen ammatillisuutta, toimintoja ja kehitystyötä sekä parantaa kulttuuritoimijoiden ja viranomaisten yhteistyötä.

Kulttuuriasian neuvottelukunnan roolina on linjata kulttuurialan yleistä kehitystä, ja tämä strateginen työ korostuu vuonna 2009. Tavoitteena on syventää erityisesti maakuntatasolla toimivien tahojen yhteistyötä ja saada aikaan sellaisia käytännön toimia, jotka vahvistavat maakunnan omaa kulttuurityötä. Maakuntaliitolla on vetovastuu myös kulttuurin rahoittajatiimin toiminnasta. Tiimin työskentely linkittyy tiiviisti matkailun rahoittajatiimin toimintaan. Näin ollen näitä, osin hyvinkin kiinteästi toisiinsa liittyviä toimialoja voidaan edistää kokonaisvaltaisesti.

Kansanedustajia tavataan säännöllisesti

Maakuntaliitto tapaa alueensa kansanedustajat 3–4 kertaa vuodessa. Tapaamisissa käydään läpi maakunnalle tärkeiden hankkeiden ja asioiden tilaa, valmistellaan näkemyksiä valtion budjettiesitykseen,

seurataan lainsäädäntöä ja muutoinkin ylläpidetään molemminpuolista tietoisuutta maakunnan kehityksestä ja ajankohtaisista asioista.

Maakuntaliitto huolehtii edunvalvontaan liittyen hyvistä yhteyksistä keskeisiin valtionhallinnon virkamiehiin niin keskushallinnossa kuin aluehallinnossa.

Alueiden suunnittelussa maakuntaliiton keskeisimmät tehtävät liittyvät vuonna 2009 uuden maakuntakaavan laatimiseen, seutukaavan toteuttamiseen ja maakuntakaavan toteuttamisen edistämiseen.

Maakuntakaava hyväksytään kevätkuultuustossa

Maakuntakaavaehdotus valmistuu jo vuoden 2008 lopulla, jolloin se asetetaan myös nähtäville. Palautteen käsittely, lakisääteinen viranomaisneuvottelu ja ehdotuksen viimeistely painottuvat sen sijaan alkuvuoteen 2009. Kaavoitusohjelman mukaisesti maakuntaliiton virasto on varautunut asettamaan kaavaehdotuksen tarvittaessa myös uudelleen nähtäville. Maakuntakaavaehdotus hyväksytään kevätkuultuustossa 2009, minkä jälkeen kaava lähetetään ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Maakuntakaavatyö ja maakuntastrategian uusimistyö (Uusiutuva Etelä-Savo -hanke) ovat edenneet samanaikaisesti. Työt on sovitettu yhteen siten, että niiden tavoitteet ovat linjassa keskenään.

Seutukaavaa toteutetaan toistaiseksi

Maankäytön suunnittelussa ja kuntakaavoituksessa eletään edelleen murrosvaihetta. Maakuntaliitto valvoo osaltaan seutukaavan toteuttamista siihen saakka, kunnes uusi maakuntakaava aikanaan korvaa seutukaavan. Seutukaavaan perustuva lausuntonettely, maankäytön suunnittelun viranomaisneuvottelut ja viranomaisyhteistyö sekä tiedottaminen ovat seutukaavan toteuttamista.

Seutukaava on voimassa kunnes maakuntakaava saa lopullisesti lainvoiman. Maakuntakaavan merkitys kuitenkin kasvaa koko ajan samalla, kun kaavaprosessi etenee. Maakuntavaltuuston hyväksymä

maakuntakaava on hyvä pohja, kun liitto joutuu arvioimaan seutukaavan soveltamista ja mahdollisia poikkeuksia siitä. Jo tässä välivaiheessa liiton rooli alkaa painottua aiempaa enemmän kaavoituksen ja maankäytön suunnitteluhankkeiden valmisteluun ja ohjelmointiin, ei enää pelkästään lausuntojen antamiseen.

Jatkossa painopiste maakuntakaavan edistämisessä

Maakuntakaavan toteuttamista on edistettävä aktiivisesti, toisin kuin seutukaavan toteuttamista. Tämä on maakuntakaavan tuoma selkeä lisäarvo seutukaavaan verrattuna, ja se koskee eri toimijoita, kuten valtion viranomaisia ja kuntia. Maakuntakaavatyö ei siis lopu kaavan hyväksymiseen. Kaavatyö jatkuu, ja sille on luotava muun muassa seurantajärjestelmä ja tietopalvelu.

Strategiselle maankäytön suunnittelulle Etelä-Savossa on yhteinen tahtotila. Eri toimijoiden valmiudet ja resurssit suunnittelu-, kaava- ja aluekehitystyökälujen yhteensovittamiseen ovat kuitenkin nykytilanteessa haasteelliset. Erityisesti liikennejärjestelmän kehittäminen, ulkoisen sijaintiedun hyödyntäminen, saavutettavuuden turvaaminen, sisäisen aluerakenteen parantaminen ja ainutlaatuinen vesistö tarjoavat Etelä-Savolle suuria tulevaisuuden mahdollisuuksia. Niiden hyödyntäminen edellyttää kuitenkin riittäviä resursseja, jatkuvaa edunvalvontaa, hyviä kehittämishankkeita ja eri toimijoiden yhteistyötä. Aluesuunnittelun rooli liiton kehitys- ja edunvalvontatyössä korostuu. Tärkeää on myös soveltaa käytäntöön uusia maankäytön strategisia suunnitteluperiaatteita.

Maakuntaliitto osallistuu jatkuvasti asiantuntijana muun muassa liikennejärjestelmän kehittämiseen ja edunvalvontaan sekä tukee maakuntakaavan toteutta-

mista edistävää strategista maankäytön suunnittelua jo kaavan laadintavaiheessa. Strateginen maankäytön suunnittelu on jo vireillä kaikilla kaupunkiseuduilla. Pisimmällä se on Pieksämäellä, jossa kaupunginvaltuuston on tarkoitus hyväksyä Pieksämäen strateginen kehityskuva vuoden 2008 loppuun mennessä. Lisäksi matkailun strategisen suunnittelun osalta Saimaan suojelualueiden luontomatkailusuunnitelma on valmistunut (Metsähallitus 2008), ja maakuntakaavaehdotuksen linjausten mukaista matkailun master plan -suunnittelua on vireillä useissa eri kohteissa, esimerkiksi Savonlinnan kaupunkiseudulla, Puumalassa ja Savonrannan kirkonkylässä Vuokalassa.

Käytännön esimerkit (ns. pilottihankkeet) tarjoavat hyvän perustan oppia ja hyödyntää toisten kokemuksia. Kokemuksista on syytä informoida nykyistä paremmin kuntia ja muita toimijoita. Käytännön esimerkkitapauksia voidaan hyödyntää maankäytön strategisessa suunnittelussa, kuntakaavoituksessa, uusissa kehittämistoimissa ja hanke-esitysten arvioinnissa.

Maakuntaliitto on tarvittaessa myös jatkossa kuntakaavoituksen ja muiden toimijoiden tukena, kun maakuntakaavan toteuttamista pyritään edistämään.

Etelä-Savon energiatoimiston toimintaan osallistutaan

Etelä-Savon uusiutuviin ja omiin energialähteisiin perustuvaa energiataloutta ja energianeuvontaa ja -tehokkuutta edistetään maakunnallisen energiatoimiston ja kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön avulla. Maakuntaliiton suunnittelujohtaja toimii edelleen Etelä-Savon energiatoimiston ohjausryhmän puheenjohtajana.

Saimaan virkistysalueyhdistyksen hallinnointi liiton työnä

Maakuntaliitto hoitaa kuntien perustaman Saimaan virkistysalueyhdistyksen hallinnoinnin. Virkistysalueyhdistykseen kuuluvat Mikkelin ja Savonlinnan kaupungit sekä Puumalan ja Ristiinan kunnat.

Venäjä-yhteistyö

Etelä-Savolla on hyvät Venäjä-yhteistyön edellytykset: paljon sisällöllistä tarjottavaa sekä osaamista ja työkaluja. Vuodesta 2009 maakunnan Venäjä-yhteistyötä toteutetaan entistä koordinoidummin, yksituumaisemmin ja tavoitteellisemmin. Tähän päästään toteuttamalla maakunnan Venäjä-strategiaa.

Venäjä-strategiaan on valittu kahdeksan sisällöllistä painopistealuetta: yritystoiminnan edellytysten vahvistaminen; tuotekehitys ja teknologia; koulutus ja tutkimus; matkailu ja vapaa-aika; kulttuuri; liikenneyhteydet; maahanmuuttajat ja liikkuva työvoima; venäjän kielen osaaminen, opetus ja opiskelu.

Venäjä-yhteistyön alueellisina painopisteinä säilyvät Pietari ja Leningradin alue. Maakuntaliitto luo ja vahvistaa viranomaisyhteyksiä Leningradin alueen kaupunkeihin ja pyrkii löytämään niistä tarpeita, joihin Etelä-Savon toimijat voivat vastata. Maakuntaliitto loi vuonna 2008 suhteet Viipuriin ja Tihvinään, ja vuonna 2009 tavoitteena on luoda yhteistyösuhteet Hatsinaan ja Lugaan. Maakuntaliitto vahvistaa ja laajentaa suhteitaan myös Pietarin kaupungin ja Leningradin alueen sektorikomiteoihin. Erityisen tärkeitä ovat matkailusta, koulutuksesta ja tutkimuksesta sekä yrityssektorin ja investointien kehittämisestä vastaavat komiteat.

Vuonna 2009 maakuntaliitto jatkaa Itä-Suomen Business-Edustuston ISBE Oy:n toiminnan tukemista. ISBE Oy:n toiminnassa mukana olevien Itä-Suomen maakuntien liitot rahoittavat ISBE Oy:lle sen markkinoinnin ja toimintakonseptin kehittämistä tukevan yhteisen hankkeen. Liitot myös pohtivat yhdessä Itä-Suomen yhteisten Venäjä-toimintojen mahdollisuuksia ja sen myötä sitä, millaisia palveluja ISBE Oy voi liitoille tarjota, yhdessä ja erikseen. Tähän keskusteluun sisältyy pohdinta Itä-Suomen maakuntien liittojen yhteisen Pietarin edustajan tarpeesta.

Vuonna 2009 maakuntaliitto jatkaa myös yhdessä Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan kanssa venäläisille veneilijöille suunnatun Saimaan veneilyoppaan ja -kartan laatimistyötä. Opas ja kartta julkaistaan Pietarissa joulukuussa 2008 järjestettävässä Baltic Boat Show -tilaisuudessa, ja vuoden 2009 aikana sitä mainostetaan useissa eri tilaisuuksissa. Saimaan vetovoimaisuutta ja saavutettavuutta kehitettäessä synnytetään myös uusia matkailutuotteita.

Venäjän kielen opiskeluun liittyen maakuntaliitto rahoittaa syksyllä 2008 maakunnan kehittämishallalla käynnistynyttä hanketta, jonka tuella maakunnan kolmessa kaupungissa turvataan opiskelijoiden määrästä riippumatta kussakin vähintään yksi peruskoulun 8. luokalla alkava venäjän ryhmä. Hanke on aluksi kaksivuotinen, mutta sen loppuvaiheessa tilanne ja tarpeet arvioidaan uudelleen.

Maakuntaliitto tukee vuonna 2009 mahdollisuuksiensa mukaan maakunnan Venäjä-toimijoiden sellaisia toimia, jotka vastaavat yhteisen Venäjä-strategian mukaisia tavoitteita. Maakuntaliitto ottaa Venäjä-yhteistyön kokoajan ja koordinoijan roolin ja vastaa omalta osaltaan viranomaisuhteista. Maakuntaliitto kannustaa Venäjä-strategian mukaisesti toimijoita laajentamaan käytettävien rahoitus- ja muiden tuki-instrumenttien kirjoa: Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC -ohjelma on yksi mahdollinen väline, mutta sen lisäksi hyödynnetään myös esimerkiksi EAKR- ja ESR-ohjelmia, maakunnan kehittämishallaa, ulkoministeriön lähialueyhteistyöohjelmaa, Pohjoismaiden ministerineuvoston Venäjä-ohjelmaa ja Itämeren ohjelmaa.

Itä-Suomen EU-toimisto

Itä-Suomen maakunnilla on yhteinen EU-toimisto Brysselissä. Toimisto pitää yhteyttä muun muassa EU-instituutioihin ja hoitaa Itä-Suomen maakun-

tien yhteistä edunvalvontaa erityisesti alue- ja rakennepolitiikassa. EU-toimisto myös edustaa Itä-Suomen maakuntia erilaisissa eurooppalaisissa verkostoissa. Toimisto palvelee maakunnan toimijoita lisäksi välittämällä tietoa EU:n erillisohjelmista ja muusta kansainvälisestä hanketoiminnasta.

Vuonna 2009 toiminnan painopisteinä ovat EU:n tulevan ohjelmakauden valmistelu, Itä-Suomen näkyminen Brysselissä, erilaisten EU:n kautta tulevien rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen ja niistä tiedottaminen, tilaisuuksien järjestäminen, yhteyksien luominen ja vahvistaminen Brysselissä toimiviin organisaatioihin sekä yhteydenpito maakuntiin ja niiden toimijoihin. Brysselin toimisto tarjoaa myös mahdollisuuden paikan päällä tapahtuvaan työskentelyyn.

Eurada – eurooppalaisten aluekehitysorganisaatioiden liitto

Maakuntaliitto on jäsen eurooppalaisten aluekehitysorganisaatioiden liitossa Euradassa. Euradaan kuuluu noin 150 jäsentä 25 maasta. EU-komissio käyttää Euradaa usein yhtenä asiantuntijana, kun se valmistelee esimerkiksi yritys-, innovaatio-, kilpailu- ja aluepoliittisia linjauksia. Liitto toimii aktiivisesti muun muassa Euradan hallituksessa ja osallistuu sitä kautta linjanvetoihin.

Maakuntaliitto tehostaa Euradan kautta vaikuttamista vuoden 2013 jälkeisen EU-budjettikauden politiikkalinjauksiin. Liitto muun muassa aktivoi maakunnan asiantuntijoita osallistumaan tutkimus- ja selvityshankkeisiin, osallistuu mahdollisuuksien mukaan EU-komission konsultaatiotilaisuuksiin ja tuo asiantuntemustaan esiin muissakin Euradan järjestämissä tilaisuuksissa.

Voimavarat strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi

Henkilöresurssit

Luottamushenkilöhallinto

Vuosi 2009 on kunnallisvaalien jälkeinen ensimmäinen toimintavuosi, joka merkitsee uuden valtuuston ja muiden luottamustoimielinten toiminnan käynnistymistä ja uusien luottamushenkilöiden perehdyttämistä tehtäväänsä maakuntaliiton toimintaympäristössä.

Kuntien edustajainkokous

Kunnallisvaalit pidetään lokakuussa 2008. Maakuntaliiton perussopimuksen mukaan jäsenkuntien valitsevat edustajat (yksi/2 500 asukasta) kokoontuvat edustajainkokoukseen valitsemaan liitolle uuden maakuntavaltuuston toimikaudeksi 2009–2012. Edustajainkokous pidetään maaliskuussa 2009.

Kunnat valitsevat kokousedustajia yhden/ alkava 2 500 asukasta (laskentaperusteena on edellisen vuoden 1. päivän asukasluku). Kokousedustajia valitaan yhteensä 72.

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuusto vastaa maakuntaliiton toiminnasta ja taloudesta.

Valtuusto päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista ja talouden ja rahoituksen perusteista, hyväksyy kullekin varainhoitovuodelle talousarvion ja kolmeksi tai useammaksi vuodeksi taloussuunnitelman (suunnittelukausi). Valtuusto päättää hallinnon järjestämisen perusteista hyväksyessään liiton toimintaa ohjaavat säännöt. Valtuusto hyväksyy myös liiton keskeiset suunnitelma-asiakirjat (maakuntakaavan, maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman jne.).

Maakuntavaltuustossa ovat edustettuina liiton jäsenkunnat, edustajia valitaan 1/ 2 500 asukasta. Kaikil-

la kunnilla on maakuntavaltuustossa vähintään yksi edustaja. Vuoden 2009 alusta valtuutettujen määrä on 72.

Maakuntavaltuuston kokouksia pidetään vuosittain vähintään kaksi. Toimintavuoden ensimmäisessä kokouksessa maakuntavaltuusto valitsee liiton luottamustoimielimet (muun muassa maakuntahallituksen ja tarkastuslautakunnan), hyväksyy edellisen vuoden tilinpäätöksen, hyväksyy Uusiutuva Etelä-Savo -strategian ja maakuntakaavan. Syyskokouksessa hyväksytään seuraavan vuoden talousarvio ja toiminnalliset tavoitteet. Syyskokouksessa hyväksytään myös maakuntaliiton perussopimukseen perustuva uusi hallintosääntö. Muutostarve johtuu aluehallinnon uudistamishankkeesta, joka tuo maakuntahallintoon uusina toimijoina maakuntien yhteistoiminta-alueet.

Maakuntavaltuuston kokouksissa käsiteltäviä asioita voidaan valmistelevasti käsitellä myös erillisissä valtuustoryhmien kokouksissa.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus vastaa maakuntaliiton hallinnosta ja taloudenhoidosta.

Maakuntahallitus valmistelee maakuntavaltuuston käsiteltävät asiat, ei kuitenkaan valtuuston sisäisiä tai tarkastuslautakunnan valmisteltavia asioita. Maakuntahallitus panee toimeen valtuuston päätökset ja valvoo päätösten laillisuutta.

Maakuntahallituksen jäsenmäärä on 13. Hallituksen kokouksia pidetään vuosittain 12–13, minkä lisäksi hallitus paneutuu ajankohtaisiin erilliskysymyksiin esimerkiksi iltakouluissa ja strategiaseminaareissa. Maakuntahallituksen käsiteltävien asioiden painopisteet vuonna 2009 käyvät ilmi edellä tästä toimintasuunnitelmasta. Valtuustokaudelle 2005–2008 valit-

tu maakuntahallitus kokoontuu siihen saakka, kunnes kevätkuultuusto on valinnut uuden hallituksen.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta vastaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä maakuntaliitossa.

Tarkastuslautakunta antaa vuosittain maakuntavaltuustolle arviointikertomuksen siitä, kuinka valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunnan työtä täydentää tilintarkastajan suorittama kunkin tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastus.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu 5 jäsentä. Kokouksia on vuosittain keskimäärin 6–7. Tarkastuslautakunta laatii vuotuisen arviointisuunnitelmansa itse. Se yhteensovitetään tilintarkastajan tarkastussuunnitelman painopistealueiden kanssa. Valtuustokaudelle 2005–2008 valittu tarkastuslautakunta laatii vuoden 2008 toimintaa koskevan arviointikertomuksen kevätkuultuustolle ja valmistele liiton tilintarkastajan vaalin kevätkuultuuston päätettäväksi.

Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakunnan yhteistyöryhmä yhteensovittaa rakennerahastojen hallinnoinnista annetun lain (1401/2006) mukaan rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoa ja alueen kehittämiseen vaikuttavia toimenpiteitä toimialueellaan. Lisäksi yhteistyöryhmä käsittelee alueiden kehittämisestä annetun lain (602/2002, muut. 954/2005) nojalla vuosittain maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman, jolla maakuntaohjelma kytetään valtion talousarvioon.

Maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyy Itä-Suomen rakennerahasto-ohjelmien toteuttamiseen liittyvän maakunnan yhteistyöasiakirjan, jossa määritellään

ohjelman vuotuiset painotukset sekä osoitetaan toteutuksen vaatima EU:n ja valtion rahoituksen määrä. Yhteistyöryhmä ohjaa hankelausunnoillaan tavoiteohjelmärahoituksen suuntautumista maakunnan strategisten tavoitteiden mukaisesti. Kansallisen aluepolitiikan toimeenpanoon liittyvänä tehtävänä yhteistyöryhmä käsittelee maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman (Totsu), jossa maakunnan kehittämisrahoituksen kokonaistarve tuodaan kootusti esille. Totsun hyväksyy maakuntahallitus.

Yhteistyöryhmän asettaa maakuntahallitus. Ohjelmakautta 2007–2013 varten asetettu maakunnan yhteistyöryhmä vastaa myös päättyneitä Tavoite 1 -ohjelmakautta 2000–2006 koskevista maakunnan yhteistyöryhmän tehtävistä. Nykyisen yhteistyöryhmän toimikausi on alkanut 2.4.2007 ja jatkuu siihen saakka, kunnes Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt toimenpideohjelman täytäntöönpanoa koskevan loppukertomuksen. Toimikautta voidaan jatkaa, jos yhteistyöryhmän tehtävien hoitaminen sitä vaatii. Yhteistyöryhmästä ja sen tehtävistä on säädetty rakennerahastolaissa ja -asetuksessa.

Yhteistyöryhmässä on puheenjohtaja ja 24 jäsentä, jotka edustavat maakunnan liittoa ja sen jäsenkuntia, ohjelmaa rahoittavia valtion viranomaisia ja muita valtionhallintoon kuuluvia viranomaisia sekä alueen kehittämisen kannalta tärkeimpiä työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjä. Yhteistyöryhmän kuntaedustajat valitaan valtuustokausittain. Lisäksi yhteistyöryhmässä on asiantuntijan ominaisuudessa edustajat Etelä-Savon metsäkeskuksesta ja luonnon-suojelupiiristä. He eivät ota osaa päätöksentekoon.

Yhteistyöryhmän sihteeristö, joka koostuu ohjelman vastuuviranomaisten edustajista, käyttää yhteistyöryhmän työjärjestyksessä sille delegoitua päätösvaltaa. Sihteeristön kokoonpanosta päättää ja sen edustavuudesta vastaa yhteistyöryhmä.

Maakuntaliiton virasto

Maakuntaliiton virasto avustaa maakuntahallitusta liiton toimintaan liittyvissä valmistelu- ja toimeenpanotehtävissä.

Maakuntaliiton virastoa johtaa maakuntajohtaja. Tehtävien hoito virastossa on järjestetty neljään tulosyksikköön: kehittämis- ja edunvalvontayksikköön, ohjelmayksikköön, suunnitteluyksikköön ja hallintoyksikköön. Organisaation muutostarpeet samoin kuin henkilöresurssit ja tehtäväkuvia koskevat muutostarpeet arvioidaan osana käynnissä olevaa liiton strategiatyötä. Aluehallintouudistuksen mukanaan tuomat mahdolliset muutokset otetaan samalla huomioon.

Viraston henkilöstömäärä vaihtelee vuosittain käynnissä olevien hankkeiden määrästä riippuen. Henkilöstömäärä oli 31.8.2008 seuraava:

	31.8.2008
vakinaiset virat	16 (joista 1 osa-aikainen)
toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet	15
määräaikaiset työsuhteet	3
yhteensä	34

Talousarvioehdotuksessa 2009 on varauduttu 32,3 henkilötyövuoteen.

Uutena henkilöresurssina liiton omassa talousarviossa esitetään maakuntasuunnittelijaa, ts., osuus 50 pros. (Venäjä –asiantuntija) maakuntajohtajan alaisuuteen. Toinen 50 prosenttia työpanoksesta rahoitetaan Venäjä-hankkeesta. Uusiutuva Etelä-Savo -maakuntastrategian yhteydessä on uudisteilla myös liiton viestintästrategia. Sen toimeenpanoon tullaan palkkaamaan työvoimaa vuonna 2009, mutta tarkoitusta varten perustetaan erillinen hanke.

Vakinaisen henkilöstön määrässä ei kuluvaan vuosikymmenen loppuun tapahdu oleellisia muutoksia eläköitymisen tms. johdosta. Liikkumavara ja joustavuus toimintojen kehittämiseen on haettava organisaation ja tehtäväkuvien sekä työskentelymenetelmien kehittämistä.

Sääntöuudistus

Valtakunnallisen aluehallinnon uudistamishankkeen (Alku) seurauksena syntyvät maakunnan liittojen yhteistyöalueet ja liitoille mahdollisesti siirtyvät uudet tehtävät edellyttävät liiton perussopimuksen uudistamista. Perussopimus hyväksytään jäsenkuntien valtuustojen yhtäpitävin päätöksin 2/3 osan kunnista kannattaessa uudistusta. Kannattavien kuntien asukasluvun on edustettava vähintään puolta kaikkien jäsenkuntien asukasluvusta.

Perussopimusuudistuksen ja liiton strategiatyön seurauksena valmistellaan myös liiton hallintosääntöuudistus.

Henkilöstöhallinto

Uudistunut työsuojelulainsäädäntö korostaa henkilön työsuojelun välineistön kehittämistä (yksilötason jaksamisen seuranta, koko työyhteisön jaksamisen seuranta). Työyhteisön tilan selvittämiseksi virastossa on suoritettu työhyvinvointikysely syksyllä 2008. Edellinen vastaava on tehty vuonna 2003 Efektian toimesta. Kysely on tarkoitus uudistaa joka toinen vuosi.

Yksilötason jaksamista työnantaja on seurannut TOP 10+ -hankkeella vuosina 2004–2007. Hanke on päättynyt ja jatkoseurannasta huolehtii työterveyshuolto. Tavoitteena on kuitenkin työstää työnantajan käyttöön vuonna 2009 väline, jolla esimiehet voivat joustavasti seurata työntekijöiden jaksamista.

Vaikuttaakseen sairauspoissaoloihin ja tukeakseen ikääntyvän henkilöstön työssä jaksamista työnantaja käynnisti syksyllä 2007 työhyvinvointihankkeen, joka on vuoden mittainen ja päättyy syksyllä 2008. Henkilöstöstä noin puolet lähti mukaan aktivointi-

kampanjaan. Jatkotoimista päätetään syksyllä 2008 palautteen pohjalta.

Työhyvinvointihankkeiden tavoitteena on saada sairauspäivien osuus vuosityöajasta alle 2,5 prosenttiin.

	2003	2004	2005	2006	2007	31.8.2008
sairauspäivät	89	143	334	315	445	169
- pitkät sairauspoissaolot (20 pv/hlö/v) (*)	57	22	237	250	355	94
sairauspäivät työpäivistä	1,0 %	1,6 %	3,5 %	3,2 %	4,9 %	3,0 %

*) työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaan ne, joilla on yli 20 sairauspäivää, voidaan kutsua työkyvyn seurantatarkastukseen

Atk-järjestelmät

Vuonna 2008 kuusi maakunnan liittoa valmisteli yhteistoimin sähköisen asianhallintajärjestelmän hankintaa. Hankinta saatiin päätökseen syyskuussa 2008, ja ohjelmisto otetaan käyttöön vuoden 2009 alussa. Tavoitteena on tehostaa viraston toimintaa ja tuoda varmuutta viranomaistehtävien hoitoon. Ohjelmistoinvestointien lisäksi liitto joutuu panostamaan järjestelmän käyttöönottoon koko henkilöstön työaika ja varaamaan määrärahat ulkopuolista koulutusta varten.

Tavoite 1 -ohjelman sulkeminen

EU:n tavoiteohjelmakausi 2000–2006 suljetaan siten, että maakuntaliiton tulee tehdä tarvittavat selvitykset ja tilitykset (maksatusten varmennukset) sisäasiainministeriölle viimeistään 31.3.2009. Rahoituspäätöksiä hankkeille ei ole voinut tehdä vuoden 2007 päättymisen jälkeen, ja maksatukset hankkeille on pitänyt saada päätökseen 31.8.2008 mennessä.

Tavoite 6 -ohjelmakaudelta (1995–1999) palautettiin noin 1 pcentti maakuntaliitolle myönnetystä

ohjelmarahoituksesta takaisin komissiolle. Tavoite 1 -ohjelmakaudelta (2000–2006) palautettava määrä tulee olemaan noin 5 prosenttia (1,08 milj. euroa).

Ohjelmakauden 2007–2013 käynnistäminen

EU:n tavoiteohjelmakausi 2007–2013 on käynnistynyt hitaasti. Ensimmäiset rahoituspäätökset on maakuntaliitossa tehty ennen kesälomia 2008. Tavoitteena on, että vuosien 2007–2008 myöntövaltuudet on saatu sidottua vuoden 2008 loppuun mennessä ja rahoituspäätösten teossa päästään normaaliin vuosirytmiiin.

Rahoitustilanne 15.10.2008

	EAKR	valtio	ESR	valtio
- myöntövaltuus 2007	2,850	1,245	0,183	0,085
- myöntövaltuus 2008	2,370	1,295	0,162	0,079
* yhteensä	5,220	2,540	0,345	0,164
- päätökset 2008	3,652	1,882		
sitomatta	1,568	0,658	0,345	0,164

Toimintasuunnitelmaa laadittaessa hankkeille ei ole vielä voitu tehdä lainkaan maksatuksia, sillä valtakunnallinen hankehallinnointijärjestelmä ei tätä mahdollista. Yhteinen järjestelmä ja siihen liittyvät viranomaisohjeet yhtenäistävät kuitenkin viranomaismenettelyjä ja -käytäntöjä.

Ohjelmakauden 2007–2013 alkua on korostuneesti leimannut keskustelu tehtävien eriyttämisestä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että keskushallinto ja EU tarkastavat jatkossa maakuntaliiton hallinnointikäytäntöjä huomattavasti aiempaa tiiviimmin. Myös liitto tarkastaa ja varmentaa hankkeita tiiviimmin kuin edellisillä ohjelmakausilla.

Taloudelliset resurssit

Liiton käytettävissä olevat taloudelliset resurssit koostuvat valtion talousarvion kautta sille osoitusta kehittämisrahoituksesta sekä liiton omasta talousarviosta, johon rahoitus kannetaan jäsenkuntien maksuosuuksina.

Kehittämisrahoitus

Maakunnan kehittämisraha

Maakunnan kehittämisraha on yksinomaan kansallinen, alueiden kehittämiseen tarkoitettu määräraha, joka irrotetaan valtion talousarviosta maakuntien käyttöön.

Etelä-Savolle myönnettiin maakunnan kehittämisrahaa vuonna 2008 yhteensä 550 000 euroa.

Määrärahalla on toteutettu sellaisia kehittämissankkeita, joita ei ole tarkoituksenmukaista rahoittaa EU:n tavoiteohjelmista. Maakuntahallituksen vuonna 2008 hyväksymissä maakunnan kehittämisrahan käyttöperiaatteissa määrärahaa on päätetty suunnata seuraaviin käyttökohteisiin:

- maakunnan palvelurakenteen uudistamiseen liittyvät selvitykset ja kehittämistoimet,
- maakunnan strategiavalmistelu ja strategian toimeenpanoon ja viestintään liittyvät selvitykset,
- maakunnan yhteistyöhankkeet Venäjän/ Pietarin suuntaan,
- maakunnallisesti merkittävien tapahtumien tukeminen ja
- pienehköt valmistelu- ja esiselvityshankkeet.

	määräraha	päätökset
säästö edelliseltä ohjelmakaudelta	0,457	
määräraha 2007	0,515	0,267
määräraha 2008	0,550	1,282
hankkeista palautuneet	0,020	
yhteensä	1,541	1,549

Vuonna 2009 määrärahan tasoksi on esitetty maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa 3,5 miljoonaa euroa. Maakuntahallitus tulee hyväksymään maakunnan kehittämisrahan uudet käyttöperusteet vuoden 2009 alussa.

EU:n rakennerahasto-ohjelmat

Alueellisten rakennerahasto-ohjelmien rakennerahastovaroja ja niitä vastaavia valtion varoja voidaan käyttää kehittämissankkeisiin, jotka edistävät alueiden kehittämistä ja alueen kuntien välistä elinkeinopoliittista yhteistyötä (alueellinen kehittämistuki). Lisäksi rahoja voidaan käyttää perusrakenteita kehittävän käyttöomaisuuden (perusrakenteen investointituki).

Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) Itä-Suomen toimenpideohjelma 2007–2013 ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toimenpideohjelman 2007–2013 Itä-Suomen suuralueosio hyväksyttiin EU-komissiossa vuoden 2007 syksyllä.

Etelä-Savon osuus rakennerahastoista (pl. reservit ja teknisen avun) on:

M€	EAKR	valtio	ESR	valtio
2007	15,260	8,128	9,133	4,262
2008	14,515	9,703	8,098	3,945
2009	13,158	9,703	6,918	3,478

Itä-Suomen ohjelma-alueella EU-rahoituksen määrä alenee ohjelmakauden loppua kohden. Alenemaa pyritään loiventamaan kansallisella rahoituksella ja tästä johtuen EU-rahaman ja valtion rahan rahoitusuhde vaihtelee vuosittain.

Maakuntaliitto toimii osaltaan vastuuviranomaisena, kun EU-ohjelmia toteutetaan Etelä-Savossa. Maakuntaliitolle myönnetyn rahoituksen suuntaamisesta hankkeille päättää maakuntahallitus. Maakunnan yhteistyöryhmä arvioi hankkeen ohjelmamukaisuuden, ennen kuin liitto voi tehdä lopullisen rahoituspäätöksen.

M€	EAKR	valtio	ESR	valtio	yhteensä
2007	2,850	1,245	0,183	0,085	4,363
2008	2,370	1,295	0,162	0,079	3,906
2009	2,140	1,300	0,113	0,083	3,636

Kaakkois-Suomi- Venäjä ENPI CBC 2007-2013

Kaakkois-Suomi-Venäjä Naapurisuusohjelman 2004–2006 toteuttaminen päättyi 31.12.2007. Ohjelmakaudella 2007–2013 rajan ylittävää yhteistyötä Euroopan unionin ulkorajoilla ja siten myös Suomen ja Venäjän välillä toteutetaan Euroopan naapurisuus- ja kumppanuusinstrumentista (European Neighbourhood and Partnership Instrument – ENPI). Kaakkois-Suomi-Venäjä ENPI CBC -ohjelma on yksi kolmesta Suomen ja Venäjän rajalla toteutettavasta ohjelmasta.

Kaakkois-Suomi-Venäjä ENPI CBC 2007–2013 ohjelma-asiakirja lähetettiin EU-komission lopulliseen hyväksyntään vuoden 2008 syyskuun alussa ja on toimintasuunnitelmaa laadittaessa komissiossa hyväksyttävänä. Kansallisessa lainsäädännössä ohjelman toteuttamisessa noudatetaan lakia ulkorajayhteistyön hallinnosta, joka tuli voimaan 1.8.2008. Ohjelman seurantakomitean ensimmäinen kokous on tarkoitus pitää lokakuussa 2008, ja ohjelman toteuttaminen käynnistää heti komission hyväksytyä ohjelma-asiakirjan.

Ohjelma-alueeseen kuuluvat Suomen puolella Etelä-Karjala, Etelä-Savo ja Kymenlaakso sekä Venäjän puolella Pietarin kaupunki ja Leningradin alue. Ohjelmaan voivat osallistua myös Itä-Uusimaa, Päijät-Häme ja Pohjois-Savo sekä Karjalan tasavalta. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa alueiden välistä yhteistyötä ja luoda hyvät edellytykset yhteistyön toteuttamiselle. Tarkoituksena on kehittää ohjelma-alueita mahdollisimman yhtenäisenä taloudellisen ja logistisen liiketoiminnan keskuksena, joka on investointien kannalta houkutteleva ja jossa yritystoiminta lisääntyy ja ihmisten hyvinvointi paranee.

Ohjelmassa on kolme toimintalinjaa: taloudellisen kehityksen edistäminen; yhteiset haasteet (ympäristön ja luonnon suojeleminen sekä tehokkaiden ja turvallisten rajojen takaaminen) ja sosiaalisen kehityksen edistäminen ja kansalaisyhteistyö.

Ohjelman indikaatiivinen EU-rahoitusosuus on 36 185 361 euroa ja ohjelmaan osallistuvien valtioiden kansallinen vastinrahoitus yhteensä saman verran (Suomi 18 092 680 ja Venäjän Federaatio 18 092 680). Ohjelman kokonaisrahoituskehys on 72 370 722 euroa. Etelä-Savon osuus ohjelmasta määräytyy hankehakujen kautta.

Kaakkois-Suomen ENPI-ohjelman hallintoviranomaisen tehtävät hoitaa Etelä-Karjalan liitto.

Maakuntaliiton talousarvio

Yleistä

Kuntien toimintamenot kasvavat peruspalvelubudjetin mukaan vuonna 2009 noin kuusi prosenttia. Vuosina 2009–2012 toimintamenojen ennakoidaan kasvavan keskimäärin 5,1 prosenttia. Kuntien ansiotason ennakoidaan nousevan vuonna 2009 vajaat 4 prosenttia, vuonna 2010 runsaat 5 prosenttia ja sen jälkeen muun talouden tavoin 4 prosenttia vuodessa.

Vuosina 2009–2012 kuntien verotulojen arvioidaan peruspalvelubudjetissa kasvavan keskimäärin 4,9 prosenttia vuodessa. Kauden loppuvuosina verotulojen kasvun arvioidaan hidastuvan väestön ikärakenteen muutoksen ja siitä johtuvan työvoiman tarjonnan vähenemisen vuoksi. Kunnallisveron tuoton peruspalvelubudjetti arvioi kasvavan keskimäärin 5,1 prosenttia vuodessa eli hieman nopeammin kuin veronalaisten ansiotulojen on ennakoitu kasvavan.

Kuntien valtionosuuksien kehitys on koko maassa maltillinen, vuonna 2009 noin 2,5 prosenttia.

Etelä-Savon kuntien talouden tilanne on tukala. Kuntien kertyneiden alijäämien kattaminen vastaa yli kahden veroprosentin tuottoa. Kun jo nyt verotuksen taso on korkeampi kuin muualla maassa, tulisi pääpainon talouden tasapainottamisessa olla menokehityksen hillitsemisessä. Menokehitys tulisi saada noin kaksi prosenttiyksikköä alle maan yleisen kehityksen. Samalla kuntien on varmistettava verotulojen kehitys vähintään valtakunnallisella tasolla. Ratkaisevaa Etelä-Savon kuntien taloudelle on valtionosuuksien kehitys. Valtionosuuksien arvioidaan kasvavan tulevina vuosina 5–7 prosenttia. Valmistella olevan valtionosuusuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2010.

Taloussuunnitelma 2009–2011

Taloussuunnitelman 2009–2011 ensimmäinen vuosi muodostaa vuoden 2009 talousarvion. Suunnitelma vuosien 2010–2011 osalta ei ole ennakoitu niitä kustannuksia, jotka mahdollisesti siirtyvät maakuntaliitoille aluehallintouudistuksessa (mahdolliset uudet tehtävät ja maakuntien yhteistoiminta-alueista aiheutuvat kustannukset).

Suunnitelmavuosina 2010–2011 kuntien jäsenmaksosuudet nousevat kumpanakin vuonna 3 prosenttia.

	TA 2009	TS 2010	TS 2011
Toimintatulot	2 162 200	2 226 400	2 292 300
Toimintamenot	2 215 200	2 259 000	2 304 600
* käyttökate	-53 000	-32 600	-12 300
Rahoitustulot	11 100	13 300	13 300
Rahoitusmenot	-1 200	-1 000	-1 000
* tilikauden tulos	-43 000	-20 300	+/- 0
** Tilikauden yli/alijäämä	-43 000	-20 300	+/- 0

Talousarvioehdotus

Maakuntahallituksen ehdotus liiton vuoden 2009 talousarvioksi lähtee 5 prosentin kuntaosuuksien kasvusta vuoteen 2008 verratuna, mikä tarkoittaa 101 600 euron lisäystä. Kokonaiskanto vuonna 2009 on siten 2 134 200 euroa.

Talousarvioehdotuksen toimeenpanoa varten maakuntahallitus esittää käyttöomaisuushankintojen osalta pientarjontarajaksi 15 000 euroa.

Talousarvioehdotus ottaa huomioon kunta-alan palkkaratkaisun ja luottamushenkilöpalkkioiden korotuksen 1.1.2009 lukien sekä muut virastoa käsittelevässä luvussa esitetyt henkilöstömuutokset. Hankkeiden

nettokustannukset ovat talousarviossa 86 600 euroa. Maakuntahallituksen käyttövaraus hankerahoitukseen on 60 000 euroa.

Maakuntavaltuusto hyväksyy talousarviokäsittelyn yhteydessä liiton toimintatulot, toimintamenot, rahoitustulot ja rahoitusmenot:

	TA 2009	TA 2008 alkup.	muutos-%
Toimintatulot	2 162 200	2 070 700	4,4
Toimintamenot	2 215 200	2 071 200	7,0
käyttökate	-53 000	-500	
Rahoitustulot	11 100	1 800	516,7
Rahoitusmenot	-1 200	1 300	-7,7
• tulot yhteensä	2 173 300	2 072 500	4,9
• menot yhteensä	2 216 400	2 072 500	6,9
• alijäämä	-43 100		

Maakuntahallitus käsittelee talousarvion tulosityksittäin.

Taloudelliset resurssit

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakautuu kolmeen tehtäväalueeseen:

- hallinto,
- virasto ja
- hankkeet.

Hallinnon sisällä on kustannukset jaoteltu kahteen tulosityksikköön = kustannuspaikkaan:

- valtuusto ja hallitus (ml. maakuntajohtaja) ja
- tarkastuslautakunta.

Viraston talousarvio on jaettu hallintosäännön mukaisesti tulosityksiköihin:

- kehittämis- ja edunvalvontayksikkö,
- ohjelmayksikkö,
- suunnitteluyksikkö ja
- hallintoyksikkö (viraston yhteiset menot sisältyvät tälle kustannuspaikalle).

Hankkeet tehtäväalueeseen on sisällytetty kaikki talousarvion laadintahetkellä tiedossa olevat maakuntaliiton hallinnoimat hankkeet. Hankkeet voivat olla myös useamman tahon yhteishankkeita. Käytösuunnitelmissa hankkeita koskeva tehtäväalue täydentyy talousarviovuoden aikana sitä mukaa kuin uusia hankepäätöksiä tehdään.

Maakuntavaltuusto käsittelee liiton talousarvion hankkeiden osalta nettoperusteisena, mikä tarkoittaa sitä, että valtuuston hyväksymiin toimintamenoihin sisältyy hankkeista vain niiden aiheuttama nettomeno.

Talousarvioon sisältyvät hankkeet

Vuonna 2009 talousarvioesitykseen sisältyvät seuraavat hankkeet:

Maakuntajohtaja:

- Venäjä-hanke, uusi perustettava hanke
- viestintähanke, uusi perustettava hanke

Kehittämisjohtaja (RK):

- EAKR tekninen tuki, hallinnollinen tekninen tuki, hankkeen rahoituspäätös vuosittain
- EAKR tekninen tuki, muu tekninen tuki, teknisen avun käytön edellyttämä erillinen hanke
- ESR tekninen tuki, hallinnollinen tekninen tuki, rahoituspäätös vuosittain

Kehittämisjohtaja (EA):

- Etelä-Savon edustautuminen Brysselissä, Itä-Suomen liittojen (4) yhteishanke, periaatepäätös 2007-2009 tehty, rahoituspäätös tehdään vuosittain
- Kärjet – Etelä-Savon kärkitapahtumien kehittämisshanke

Talousarvioehdotuksen perusteena olevat hankkeiden kokonaistulot ja -menot ovat:

Talousarvioesityksen perusteluna ohessa:

	vuonna 2008	vuonna 2007 alkup. TA
- hankkeiden tulot	540 800	433 200
- hankkeiden menot	627 400	454 800
* nettomenot	-86 600	-21 600

- talousarvioesitys tehtäväalueittain
- henkilöstöliite
- kuntien maksuosuustaulukko

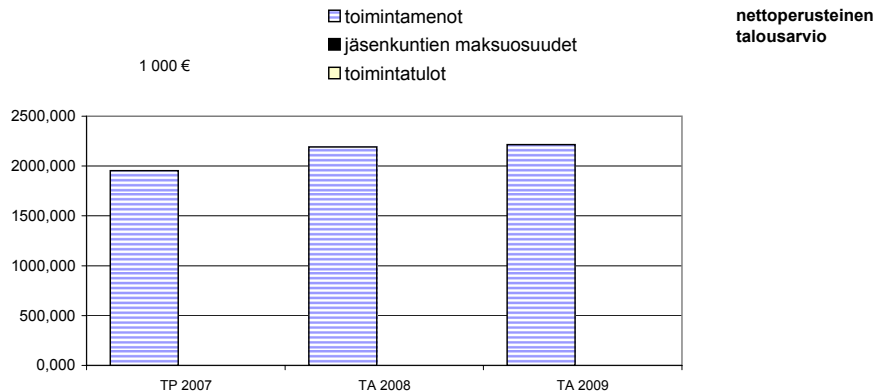
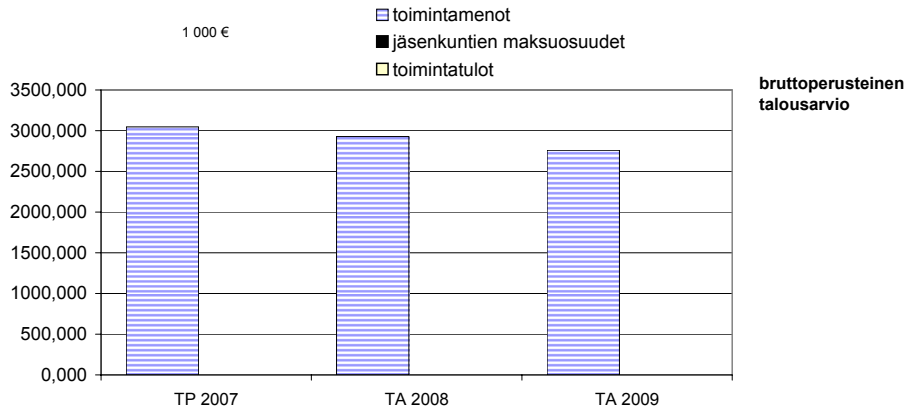
Rahoituslaskelma

TP 2007	TA 2008 käyttö	TA 2008 1.1.-30.9.	ml	al		TA 2009 alkup	muut-% 07-08	TS 2010	TS 2011
					Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
					Toiminnan rahavirta				
55 272	-100 000	-227 684			Vuosikate	+/-	-43 100	-20 400	
0	0	0			Satunnaiset erät	+/-	0		
					Tulorahoituksen korjauserät	+/-	0		
					Investointien rahavirta				
					Investointimenot	-			
					Rahoitusosuudet investointimenoihin	+			
					Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+			
55 272	-100 000	-227 684			* Toiminnan ja investointien rahavirta		-43 100	-20 400	0
					Rahoituksen rahavirta				
					Antolainauksen muutokset				
					Antolainasaamisten muutokset	+/-			
					Lainakannan muutokset				
0	0				Pitkäaikaisten lainojen muutos	+/-	0		
-65 316	0				Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	0		
0	100 000				Oman pääoman muutokset	+/-	43 100	20 400	
					Muut maksuvalmiuden muutokset				
-150 359	0				Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	+/-	0		
					Vaihto-omaisuuden muutos	+/-			
157 624					Saamisten muutos	+/-			
7 740					Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	+/-			
-50 312	100 000	0			*Rahoituksen rahavirta		43 100	20 400	0
4 960	0	-227 684			Rahavarojen muutos		0	0	0

Tuloslaskelma

Hankkeet nettona

TP 2007	TA 2008 käyttö-	TA 2008 tot. 1.1.-31.8.	ml	al		TA 2009 alkup	muut-% 08-09	TS 2010	TS 2011
2 009 011	2 079 100	1 389 178			toimintatuotot	2 162 200	4,0	2 226 400	2 292 300
1 954 878	2 190 100	1 629 298			toimintakulut	2 215 200	1,1	2 259 100	2 304 600
54 133	-111 000	-240 120			Käyttökate	-53 000		-32 700	-12 300
					Rahoitustuotot ja -kulut				
604	1 100	750			Korkotuotot	600	-45,5	800	800
9 078	11 200	12 254			Muut rahoitustuotot	10 500	-6,3	12 500	12 500
-8 544	-1 200	-549			Korkokulut	-1 200	0,0	-1 000	-1 000
0	-100	-20			Muut rahoituskulut	0		0	0
55 271	-100 000	-227 684			Vuosikate	-43 100		-20 400	0
					Suunnitelmapoistot				
10932,22	0				Satunnaiset kulut ja tuotot				
66 203	-100 000	-227 684			Tilikauden tulos	-43 100		-20 400	0
					Poistoeron muutos				
					Varausten muutos				
					Rahastojen muutos				
66 203	-100 000	-227 684			Tilikauden yli/alijäämä	-43 100		-20 400	0

Tuloslaskelma

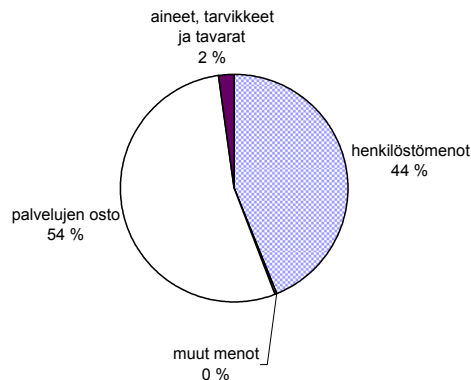
Hankkeet bruttona

TP 2007	TA 2008 käyttö.	TA 2008 tot. 1.1.-31.8.	ml	al		TA 2009 alkup	muut-% 08-09	TS 2010	TS 2011
			30	10	Toimintatuotot				
2 080 006	2 072 800	1 382 528	33	10	MYYNITUOTOT	2 152 200	3,8	2 216 200	2 282 100
0	0	0	33	11	Korvaukset valtiolta	0		0	0
2 029 810	2 036 100	1 355 100			Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä	2 134 200	4,8	2 198 200	2 264 100
50 195	36 700	27 428			Muut suoritteiden myyntituotot	18 000	-51,0	18 000	18 000
0	0	0	33	20	MAKSUTUOTOT	0		0	0
0	0	0	33	21	Yleishallinnon maksut	0		0	0
0	0	0	33	22	Muut palvelumaksut	0		0	0
1 011 914	734 700	145 761	33	30	TUET JA AVUSTUKSET	545 400	-25,8	499 300	480 200
2 603	0	0			Työllistämistuet	0		0	0
727 529	734 700	145 761	33	31	Muut tuet ja avustukset valtiolta	545 400	-25,8	499 300	480 200
281 782	0	0	33	32	Tuet ja avustukset EU:lta	0		0	0
0	0	0	33	33	Tuet ja avustukset muilta	0		0	0
9 768	9 800	6 632	33	40	MUUT TOIMINTATUOTOT	10 000	2,0	10 200	10 200
9 768	9 800	6 632	33	41	Vuokratuotot	10 000	2,0	10 200	10 200
0	0	0	33	42	Muut toimintatuotot	0		0	0
3 101 688	2 817 300	1 534 921			* toimintatuotot yhteensä	2 707 600	-3,9	2 725 700	2 772 500
			35	00	Toimintakulut				
1 715 250	1 716 800	1 109 890	35	01	HENKILÖSTÖKULUT	1 816 200	5,8	1 839 300	1 891 800
1 369 647	1 325 500	890 199	35	02	Palkat ja palkkiot	1 395 200	5,3	1 425 600	1 467 100
-19 692	-3 000	-11 117	35	30	Henkilöstökorvaukset ja henkilöstömenojen kor	-3 000	0,0	-2 500	-2 500
365 294	394 300	230 808			Henkilösivukulut	424 000	7,5	416 200	427 200
284 005	315 300	187 196	35	10	Eläkekulut	343 200	8,8	332 500	340 600
81 290	79 000	43 611	35	20	Muut henkilösivukulut	80 800	2,3	83 700	86 600
1 076 274	991 300	512 979	35	40	PALVELUJEN OSTO	697 200	-29,7	667 200	640 800
1 076 274	991 300	512 979	35	41	Muiden palvelujen ostot	697 200	-29,7	667 200	640 800
89 738	74 200	48 567	35	50	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	76 100	2,6	77 800	79 500
89 738	74 200	48 567	35	51	Ostot tilikauden aikana	76 100	2,6	77 800	79 500
166 291	146 000	103 605	35	90	MUUT TOIMINTAKULUT	171 100	17,2	174 100	172 700
250	0	250	35	91	Avustukset	0		0	0
166 041	143 000	103 355	35	92	Vuokrat	164 600	15,1	168 600	172 700
0	3 000	0	35	93	Muut toimintakulut	6 500	116,7	5 500	0
3 047 554	2 928 300	1 775 041			* toimintakulut yhteensä	2 760 600	-5,7	2 758 400	2 784 800
54 134	-111 000	-240 120			Toimintakate	-53 000	-52,3	-32 700	-12 300
					Rahoitustuotot ja -kulut				
603,83	1 100,00	750			Korkotuotot	600	-45,5	800	800
603,83	1 100,00	750			Korkotuotot sij. ja talletuksista	600	-45,5	800	800
					Muut korkotuotot				
9 078,02	11 200,00	12 254			Muut rahoitustuotot	10 500	-6,3	12 500	12 500
494,39	500,00	504			Osinkotuotot ja osuuspo:n korot	500	0,0	500	500
10,64					Viivästyskorkotuotot				
8 572,99	10 700,00	11 750			Muut rahoitustulot	10 000	-6,5	12 000	12 000
-8 544,27	-1 200,00	-549			Korkokulut	-1 200	0,0	-1 000	-1 000
-66,81		-2			Viivästyskorot				
-8 477,46	-1 200,00	-547			Muut korkokulut	-1 200	0,0	-1 000	-1 000
	-100	-20			Muut rahoituskulut		-100,0		
55 271,72	-100 000	-227 684			Vuosikate	-43 100	-56,9	-20 400	0
0	0	0			Poistot ja arvonalentumiset	0		0	0
0	0	0			Suunnitelmapoistot	0		0	0
					Poistot koneista ja kalustosta				
0	0	0			Poistot muista aineell. hyödykkeistä	0		0	0
					Arvonalentumiset				
					Käyttöomaisuuden myyntitappiot				
					Muut kertaluonteiset poistot				
0	0	0			Satunnaiset erät	0		0	0
0	0	0			Satunnaiset tuotot	0		0	0
					Käyttöomaisuuden myyntivoitot				
					Vahingonkorvaukset				
					Aikaisemmille tilik. kuuluvat tuotot				
					Muut satunnaiset tuotot				
0	0	0			Satunnaiset kulut	0		0	0
					Vahingonkorvaukset ja sopimussakot				
					Muut satunnaiset kulut				
55 271,72	-100 000	-227 684			Tilikauden tulos	-43 100	-56,9	-20 400	0
					Poistoeron muutos				
					Varausten muutos				
					Rahastojen muutos				
55 271,72	-100 000	-227 684			Tilikauden yli/alijäämä	-43 100	-56,9	-20 400	0

Hallinto

TP 2007	TA 2008 käyttö.	TA 2008 tot. 1.1.-31.8.	ml	al		TA 2009	muut-% 39 699	TS 2010	TS 2011
			30	10	Toimintatuotot				
1 935 807	2 032 600	1 355 193	33	10	MYYNITUOTOT	2 134 200	5,0	2 198 200	2 264 100
			33	11	Korvaukset valtiolta				
1 935 800	2 032 600	1 355 100			Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä	2 134 200	5,0	2 198 200	2 264 100
7	0	93			Muut suoritteiden myyntituotot	0		0	0
0	0	0	33	20	MAKSUTULOT	0		0	0
			33	21	Yleishallinnon maksut				
			33	22	Muut palvelumaksut				
0	0	0	33	30	TUET JA AVUSTUKSET	0		0	0
					Työllistämistuet				
			33	31	Muut tuet ja avustukset valtiolta				
			33	32	Tuet ja avustukset EU:lta				
			33	33	Tuet ja avustukset muilta				
0	0	0	33	40	MUUT TOIMINTATUOTOT	0		0	0
			33	41	Vuokratuotot				
			33	42	Muut toimintatuotot				
1 935 807	2 032 600	1 355 193			* toimintatuotot yhteensä	2 134 200	5,0	2 198 200	2 264 100
			35	00	Toimintakulut				
175 890	177 300	108 025	35	01	HENKILÖSTÖKULUT	196 600	10,9	201 900	206 900
148 997	150 000	91 383	35	02	Palkat	166 200	10,8	171 400	175 200
0	0	0	35	30	Henkilöstökorvaukset ja henkilöstömenojen korjaukset	0		0	0
26 893	27 300	16 642			Henkilösivukulut	30 400	11,4	30 500	31 700
19 088	19 300	12 385	35	10	Eläkekulut	21 800	13,0	21 600	22 400
7 805	8 000	4 257	35	20	Muut henkilösivukulut	8 600	7,5	8 900	9 300
177 841	242 100	130 954	35	40	PALVELUJEN OSTO	241 100	-0,4	258 100	268 500
177 841	242 100	130 954	35	41	Muiden palvelujen ostot	241 100	-0,4	258 100	268 500
15 724	13 100	12 358	35	50	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	9 600	-26,7	9 900	10 200
15 724	13 100	12 358	35	51	Ostot tilikauden aikana	9 600	-26,7	9 900	10 200
1 431	1 000	1 469	35	90	MUUT KULUT	1 500	50,0	1 600	1 700
0	0	0	35	91	Avustukset	0		0	0
1 431	1 000	1 469	35	92	Vuokrat	1 500	50,0	1 600	1 700
0	0	0	35	93	Muut kulut	0		0	0
370 885	433 500	252 805			* toimintakulut yhteensä	448 800	3,5	471 500	487 300
1 564 922	1 599 100	1 102 387			** yleishallinto netto	1 685 400	5,4	1 726 700	1 776 800

* virasto nettomenot
* hankkeet nettomenot

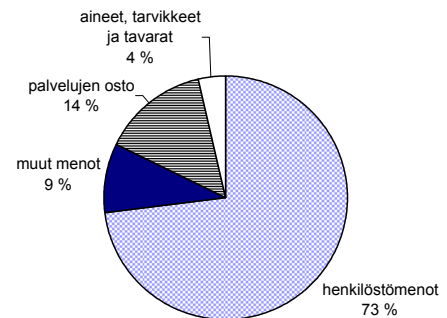
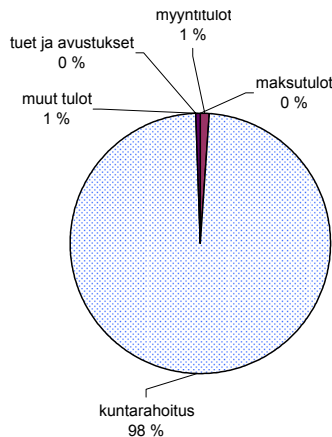

Käyttötaloudenosa

Tulosalue: **Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu/ virasto**

TP 2007	TA 2008 käytös.	TA 2008 tot. 1.1.-31.8.	ml	al		TA 2009 alkup	muut-% 08-09	TS 2010	TS 2011
			30	10	Toimintatuotot				
55 756	36 700	27 335	33	10	MYYNITUOTOT	18 000	-51,0	18 000	18 000
			33	11	Korvaukset valtiolta				
5 568					Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä				
50 188	36 700	27 335			Muut suoritteiden myyntituotot	18 000	-51,0	18 000	18 000
0	0	0	33	20	MAKSUTULOT	0		0	0
			33	21	Yleishallinnon maksut				
			33	22	Muut palvelumaksut				
7 679	0	18	33	30	TUET JA AVUSTUKSET	0		0	0
2 603					Työllistämistuet				
5 076	0	18	33	31	Muut tuet ja avustukset valtiolta				
			33	32	Tuet ja avustukset EU:lta				
			33	33	Tuet ja avustukset muilta				
9 768	9 800	6 632	33	40	MUUT TOIMINTATUOTOT	10 000	2,0	10 200	10 200
9 768	9 800	6 632	33	41	Vuokratuotot	10 000	2,0	10 200	10 200
			33	42	Muut toimintatuotot				
73 204	46 500	33 985			* toimintatuotot yhteensä	28 000	-39,8	28 200	28 200
			35	00	Toimintakulut				
1 101 488	1 156 700	769 104	35	01	HENKILÖSTÖKULUT	1 229 000	6,3	1 253 500	1 295 400
855 799	869 800	602 911	35	02	Palkat	916 900	5,4	947 700	981 000
-12 572	-3 000	-8 663	35	30	Henkilöstökorvaukset ja henkilöstömenojen korjaukset	-3 000	0,0	-2 500	-2 500
258 261	289 900	174 856			Henkilösivukulut	315 100	8,7	308 300	316 900
205 620	237 000	144 508	35	10	Eläkekulut	260 800	10,0	251 200	257 600
52 641	52 900	30 348	35	20	Muut henkilösivukulut	54 300	2,6	57 100	59 300
172 543	259 800	131 548	35	40	PALVELUJEN OSTO	237 800	-8,5	244 000	239 200
172 543	259 800	131 548	35	41	Muiden palvelujen ostot	237 800	-8,5	244 000	239 200
65 809	60 400	33 895	35	50	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	61 700	2,2	63 100	64 500
65 809	60 400	33 895	35	51	Ostot tilikauden aikana	61 700	2,2	63 100	64 500
148 777	134 400	93 307	35	90	MUUT KULUT	151 300	12,6	155 000	158 800
250	0	250	35	91	Avustukset	0		0	0
148 527	134 400	93 057	35	92	Vuokrat	151 300	12,6	155 000	158 800
0	0	0	35	93	Muut kulut	0		0	0
1 488 617	1 611 300	1 027 854			* toimintakulut yhteensä	1 679 800	4,3	1 715 600	1 757 900
-1 415 413	-1 564 800	-993 869			** maakunn.keh- ja suunn, netto	-1 651 800	5,6	-1 687 400	-1 729 700

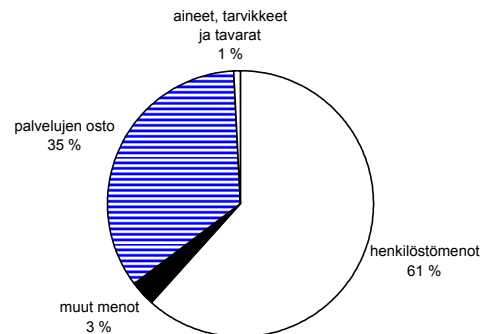
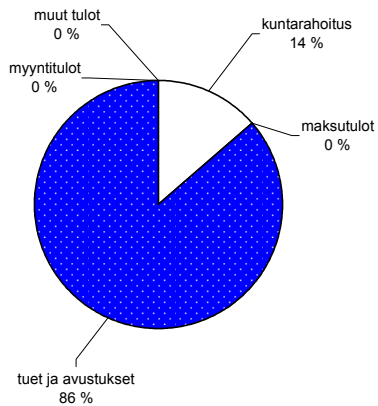
Käyttöomaisuus									
Arvo 1.1.									
Lisäykset									
Vähennykset									
Poistot									
Arvo 31.12.									

Käyttötalousosa

Tulosalue: **Hankkeet**

TP 2007	TA 2008 käyttös.	TA 2008 tot. 1.1.-31.8.	ml	al		TA 2009 alkup.	muut-% 08-09	TS 2010	TS 2011		
				30	10	Toimintatuotot					
88 442	3 500	0		33	10	MYYNITUOTOT	0	-100,0	0	0	
				33	11	Korvaukset valtiolta					
88 442	3 500					Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä	-100,0				
						Muut suoritteiden myyntituotot					
0	0	0		33	20	MAKSUTULOT	0	0	0		
				33	21	Yleishallinnon maksut					
				33	22	Muut palvelumaksut					
1 004 234	734 700	145 743		33	30	TUET JA AVUSTUKSET	545 400	-25,8	499 300	480 200	
						Työllistämistuet					
722 452	734 700	145 743		33	31	Muut tuet ja avustukset valtiolta	*	545 400	-25,8	499 300	480 200
281 782				33	32	Tuet ja avustukset EU:lta					
				33	33	Tuet ja avustukset muilta					
0	0	0		33	40	MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0		
				33	41	Vuokratuotot					
				33	42	Muut toimintatuotot					
1 092 676	738 200	145 743				* toimintatuotot yhteensä	545 400	-26,1	499 300	480 200	
				35	00	Toimintakulut					
437 872	382 800	232 761		35	01	HENKILÖSTÖKULUT	390 600	2,0	383 900	389 500	
364 851	305 700	195 905		35	02	Palkat	312 100	2,1	306 500	310 900	
-7 120		-2 454		35	30	Henkilöstökorvaukset ja henkilöstömenojen korjat	0		0	0	
80 140	77 100	39 310				Henkilösivukulut	78 500	1,8	77 400	78 600	
59 297	59 000	30 303		35	10	Eläkekulut	60 600	2,7	59 700	60 600	
20 843	18 100	9 007		35	20	Muut henkilösivukulut	17 900	-1,1	17 700	18 000	
725 890	489 400	250 478		35	40	PALVELUJEN OSTO	218 300	-55,4	165 100	133 100	
725 890	489 400	250 478		35	41	Muiden palvelujen ostot	218 300	-55,4	165 100	133 100	
8 206	700	2 314		35	50	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	4 800	585,4	4 800	4 800	
8 206	700	2 314		35	51	Ostot tilikauden aikana	4 800	585,4	4 800	4 800	
16 083	10 600	8 829		35	90	MUUT KULUT	18 300	72,6	17 500	12 200	
				35	91	Avustukset	0		0	0	
16 083	7 600	8 829		35	92	Vuokrat	11 800	55,3	12 000	12 200	
	3 000			35	93	Muut kulut	6 500	116,7	5 500	0	
1 188 052	883 500	494 382				* toimintakulut yhteensä	632 000	-28,5	571 300	539 600	
-95 375	-145 300	-348 638					-86 600	-40,4	-72 000	-59 400	

HENKILÖSTÖ VUONNA 2009

TA 2008		TA 2009				
hiotyöv	työkk	nro	tehtäväalue/yksikkö	nimike	työkk	hiotyöv
	12	110	Luottamushenkilöhallinto	maakuntajohtaja	12	
	6			tiedottaja, ts. osuus 50%	6	
	12			hallintosihteeri	12	
	12			arkisto- ja julkaisusihteeri		
				maakuntasuunnittelija, osuus 50 %	6	
3,5	42		* Hallinto yhteensä		36	3,0
7,0		210	Hallintoyksikkö	hallintojohtaja	12	8,2
	12			taloussihteeri	12	
	12			toimistosihteeri	12	
	12			tietojärjestelmäsuunnittelija, ts.	12	
				arkisto- ja julkaisusihteeri	12	
	12			toimistovirkailija	12	
	12			toimistovirkailija, ts.	12	
	12			siivooja, ts.	12	
	4,8			erityisasiantuntija, oa 40%		
				henkilöstösihteeri, osuus 20 %	2,4	
5,0	12	220	Kehittämis- ja edunvalvontayksikkö	kehittämisjohtaja	12	5,0
	12			maakuntasuunnittelija, ts.	8,5	
				maakuntasuunnittelija, va.	3,5	
	12			maakuntasuunnittelija, ts.	12	
	4			maakunta-asiamies	12	
	8			tilastosihteeri, ts.	12	
				tilastosihteerin sijainen		
3,0	12	230	Ohjelmayksikkö	kehittämisjohtaja	12	3,0
	12			maakuntasihteeri	12	
	12			maakuntasuunnittelija, ts.	12	
4,6	12	240	Suunnitteluksikkö	suunnittelujohtaja	12	4,8
	12			maakuntainsinööri	12	
	12			maakuntasuunnittelija	12	
	7			maakuntasuunnittelija, ts. 60%	10	
	12			suunnitteluavustaja	12	
19,6	240		* Viraston tulosyksiköt yhteensä		252	21,0
1,0	12	329	Kaakkois-Suomen Naapuruus-ohjelma			
6,0	12	393/	EU-ohjelmien hallinnointi	suunnittelija, ts.	8,5	5,7
		303		suunnittelija, va.	3,5	
	6		kehittämisjohtajan alaisia	tiedottaja, ts. osuus 25 %	3,0	
	12			erikoissuunnittelija, ts.	12	
	12			EU-koordinaattori, ts.	12	
	12			EU-seurantas sihteeri, ts.	12	
	12		hallintojohtajan alaisia	EU-seurantas sihteeri, ts.	10,8	
	6			EU-seurantas sihteeri, ts., ma.	6	
		392	Kärjet	EU-seurantas sihteeri, ts.	1,2	0,1
		396	Venäjä -hanke	projektipäällikkö, ts.	6	0,5
		397	Viestintähanke	tiedottaja, osuus 25 %	3	2,1
				projektipäällikkö, ma.	12	
				projektsihteeri, ma	9,6	
7,0	84		* Hankkeet yhteensä		100	8,3
30,1	366		** YHTEENSÄ		388	32,3

KUNTIEN MAKSUOSUUDET 2009 (alustava)

	lask.vero- tulot 2006(* 1000 €	maksuosuudet 2009 €	%	maksuosuudet 2008 €	muutos €
Enonkoski	3 596	19 933	0,9	18 984	949
Heinävesi	9 758	54 091	2,5	51 516	2 575
Hirvensalmi	5 771	31 989	1,5	30 466	1 523
Joroinen	12 974	71 920	3,4	68 496	3 424
Juva	15 786	87 507	4,1	83 341	4 166
Kangasniemi	13 792	76 452	3,6	72 813	3 640
Kerimäki	13 009	72 110	3,4	68 677	3 433
Mikkeli	123 532	684 769	32,1	652 170	32 599
Mäntyharju	16 039	88 908	4,2	84 676	4 233
Pertunmaa	4 167	23 101	1,1	22 001	1 100
Pieksämäki	49 458	274 158	12,8	261 107	13 051
Punkaharju	10 151	56 268	2,6	53 589	2 679
Puumala	6 762	37 482	1,8	35 697	1 784
Rantasalmi	8 821	48 894	2,3	46 567	2 328
Ristiina	13 294	73 694	3,5	70 185	3 508
Savonlinna	71 261	395 017	18,5	376 212	18 805
Sulkava	6 838	37 906	1,8	36 101	1 805
YHTEENSÄ	385 010	2 134 200	100,0	2 032 600	101 600
muutos-% 2008-2009			5,0		

Savonlinna 2008: sisältää Savonlinnan ja Savonrannan osuudet